

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Cerkev, narod in država

Kakor smo večerjali brali, je linški škof dr. Gföllner v prvem delu svojega pastirskega pisma obsodil plemensko gledanje narodnih socialistov na človeško družbo in pri tem zahteval jasno stališče katoličanov v narodnostnem vprašanju. Drugi del pisma se bavi z odnosi naroda do države in z razmerjem med katoliško Cerkvijo in državo.

Posamezen narod doseže šele tedaj stalnost, blaginjo in varnost, ako se politično strne v državo. V narodu je vtelesena samo ideja, šele država ji da pravi izraz. Narod lahko razpade na različne neodsne države, ali pa lahko tvori z vso svojo skupnostjo narodno državo, lahko pa se njegovi drobci raztresijo po raznih državah; prav tako se lahko različni narodi združijo v eni narodnostni državi, kakor je to bilo v avstro-ogrski monarhiji, ki je pod enim žezlom združevala številne narode. Treba je priznati, da narodno edinstvo prinaša državi marsikatero prednost, in sicer pospešuje slogo in krepko medsebojno podpiranje. Združitev naroda v skupno politično obsestvo je torej sama na sebi dobrina, za katero lahko stremimo z zakonitimi sredstvi. A tudi združitev različnih narodov v eni državi ima svoje prednosti. Plemensko sovraštvo in narodna nestrpnost sta namreč danes tako huda, da neprestano ogrožata svetovni mir. Kaj bi se šele zgodilo, ako bi se narodi tudi politično popolnoma ločili in razšli? Politično združitev različnih narodnosti prinaša tudi glede kulturnega napredka velike koristi. Vsak narod ima svoje sončne in senčne strani, svoje vrline in napake. Dobro in slabo lastnosti so večkrat tako razdeljene, da prednosti enega naroda nadomestijo pomanjkljivosti drugega. Politična združitev več narodnosti varuje posamezne narode pred malenkostno ozkostranostjo pri medsebojnem ocenjevanju in pogled se jim razširi. Če pa državne meje postavimo popolnoma na narodne, potem odpremo pot ozkostranemu narodnemu zaprtju.

To velja glede vseh prenapetih narodnih stremiljenj, torej velja tudi za »vsenemško germanizacijo«. Nato zavrta škof absolutno narodnostno načelo, skrajno narodnostno načelo, ki priznava samo narodno omejeno državo, je dvomljive vrednosti, ker ga ni mogoče izvesti, ne da bi se javno kršila zgodovinska prava in ne da bi se ne uporabljala nemoralna sredstva. To niso morda samo politična razmotiranja, temveč v prvi vrsti moralna in pravna načela, ki večje narode in države. Kajti »absolutna, od Boga in naravnega zakona neodvisna državna moralna ne obstoji, kakor ne obstoje suverene narodne pravice, ki bi lahko v imenu ljudstva in naroda prišle v nasprotje z neizpremenljivimi božjimi postopki, ki jih Cerkve oznanja v božjem imenu. Ta načela izključujejo bolešno sovraštvo, ki ga uraja delo načelnika narodnega socializma proti nekdanji Avstriji. Avstrijska misel ima vsaj takšne pravice kakor nemška, nikdo je ne sme nazati. Velika Avstrija je bila utelešenje krščanskega nacionalizma v svojem najidealnejšem izrazu in še danes se zanj naveduajo plemeniti in razumni mošje. Če lahko nemško čulimo, z isto pravico lahko čulimo avstrijsko, kajti narod se ne razbija v državi in slava preteklosti se ne sme zaničati v imenu ozkostranske narodne ideje.

Narod ni najvišje, tudi država se ne sme oboževati; najvišje za vsak narod je in ostane vera. Narod, ki obožuje narodno idejo, prav lahko spoči misel prave vere, ki ni nikdar narodna, temveč vedno nadnarodna. Vera seveda ni zasebna zadeva, nikakor je ne moremo prepustiti čisto subjektivnemu ocenjevanju posameznika, temveč je objektivna resnica. Kaj je prava vera, torej ne določa človek, najmanj pa še absolutna država ali suvereni narod in plemo, temveč edino Bog in v njegovi imenu in po njegovem naročilu po njem ustanoovljena Cerkve. Na vsem svetu obstoji samo ena prava Kristusova Cerkve, to je katoliška cerkev. Po svojih naukih se ta ne orijentira po narodnih vidikih in ozkostranskih plemenskih stališčih, temveč samo po božjem razodetju, ki nosi značaj katoliškega, vse narode obsegačega vesoljstva.

Ni ne nasprotuje katoliškemu krščanstvu bolj kakor nacionalizacija vere. Vsi ti poskusi so v zgodovini žalostno končali, in sicer navadno z razkolom, ki je pomenil pravi odpad od krščanstva; tako grško-pravoslavni razkol, protestantstvo, francoski galikanizem in nemški febrionizem tja do najnovejšega stremjenja po nemški narodni cerkvi, ki ga gojijo voditelji narodnega socializma. Poskusi narodnih socialistov, da bi se krščanstvo germaniziralo in da bi se v »tretem kraljestvu« ustvarila nemška narodna cerkev, se ne morejo spraviti v sklad s pravim katolištvom. Ne glede na to, da germansko plemo sploh ne obstoji — puč pa obstoji nemški narod — je treba zavrniti poskuse, da bi se iz vere napravila sužnja, da, ponižala na sužnjo države. Država ne more biti sodnik nad vero, ki uima pred seboj ne v prvi ne v zadnji vrsti državnih namenov; prav tako prava vera nikdar ne ogroža obstoja krščanske države. Toda niti najmanj ne more Cerkve mirno sprejeti očitka, niti ne sumničanja, da ogroža obstoj države. Takšen strah izreči ali to možnost predevidati, pomeni hudo obreževati Cerkve in priznati popolno nepoznanje njenih naukov, ustanov, stremiljenj in namenov.

Vsa posvetna in cerkvena zgodovina ne more navedsti niti enega dokaza, niti enega zgodovinsko izpričanega dejstva, ki bi opravičevalo strah ali slutnjo, da je katoliška Cerkve državi nevarna ustanova. Edino sovraštva polni kulturni borci, edino slepi pristniki tako zane absolutne in vesmojčne države v preteklosti in sedanjosti so iznaili to geslo, in širili to zgodovinsko laž v svojih neznanstvenih delih, člankih in praznih javnih govorih, ne da bi mogli za to navesti kak dokaz; edino šovinistični nacionalizem lahko ridi v Cerkvi nevarnost za narod, sovraštvo ljudstva in države.

Nato sveti škof dr. Gföllner pred verskim indiferentizmom in »dogmatično toleranco« vseh zmo-

Na paradiz v sovjetski Rusiji bo treba še nekaj časa čakati

Registriranje se je začelo — izgoni bodo sledili

Moskva, 26. jan.

Po vsej Rusiji se je začelo pravo preseljevanje naroda iz dosežanih bivališč v nova in neznana. Sovjetska oblast je namreč začela s točno registracijo vsega 160-milijonskega prebivalstva velike matuške Rusije, ki se bo pa zdaj mnogim izkazala kot prava mačeha. Znana Genu, osrednji politično policijski urad, bo vse sovjetske državljane opremila z osebno izkaznico, v katero bo vnešen

ves curriculum vitae

lastnika. Kdor se bo izkazal kot brezposeln lenuh, potepuh, spekulant in podobno, oziroma, kdor ni vreden svoje kruha, bo moral zapustiti mesta in bo prisiljen najti dostojnejšo eksistenco drugod, ako ne bo hotel poginiti.

V toliko bo registracija ruskih državljanov, kakor je obstajala pod carizmom in katero so sovjeti v prvih letih kot policijsko šikano reakcionarnega režima odpravili, imela koristne posledice in bo mesta, kjer primanjkuje stanovanj in kjer je aprovizacija zaradi prevelikega števila prebivalstva otežkočena, osvobodila delamrznih in manj vrednih elementov. Toda ta odredba bo zadela tudi

mnoge nedolžne ljudi.

ki niso po lastni krivdi to, kar so, namreč potomeci bivših »antisocialnih« razredov. Registracija z izgonom bo zadela v prvi vrsti one potomece in pripadnike bivših plemenitav, duhovskega stanu in bivših carističnih malih uradnikov, katerih je še veliko ostalo v Rusiji in se počeno preživljajo, pa jih režim, ki hoče napeti vneti diktature, smatra naenkrat za nevarne in nezaželjene.

Sluteč svojo žalostno usodo se že sedaj

na stotisoče ljudi izseljuje

iz Moskve, Leningrada, Harkova in drugih večjih mest Rusije, da najdejo kje zatočišče še predno bi prišla vrsta za registracijo nanje. Vendar jim to ne bo ničesar pomagalo, ker se bo registracija izvedla slekoprj tudi v manjših krajih in v vsaki vasi ogromne ruske države. Kaj se bo potem s temi ljudmi zgodilo, je seveda popolnoma negotovo. Na vsak način se bodo morali potem naseliti tam, kamor se bo oblasti zdelo, da so potrebni, in takih pokrajin je dosti, posebno

v Sibiriji in na mrzlem severu.

kjer je veliko gozdov in rudnikov in kjer je treba robotnikov. Kako grenka je ta usoda, to ve le tisti, ki pozna delovne razmere v teh strašnih krajih. Samo iz Moskve bo na ta način, kakor pravijo, izgnanih

naimani 800.000 oseb

Registracija v Moskvi bo trajala štiri mesece in vsakdo, kdor v Moskvi ne bo dobil osebne izkaznice, bo moral zapustiti mesto v teku 10 dni. Zanimivo je, da je oblast za dobo štirih mesecev

Intrige proti malim državam

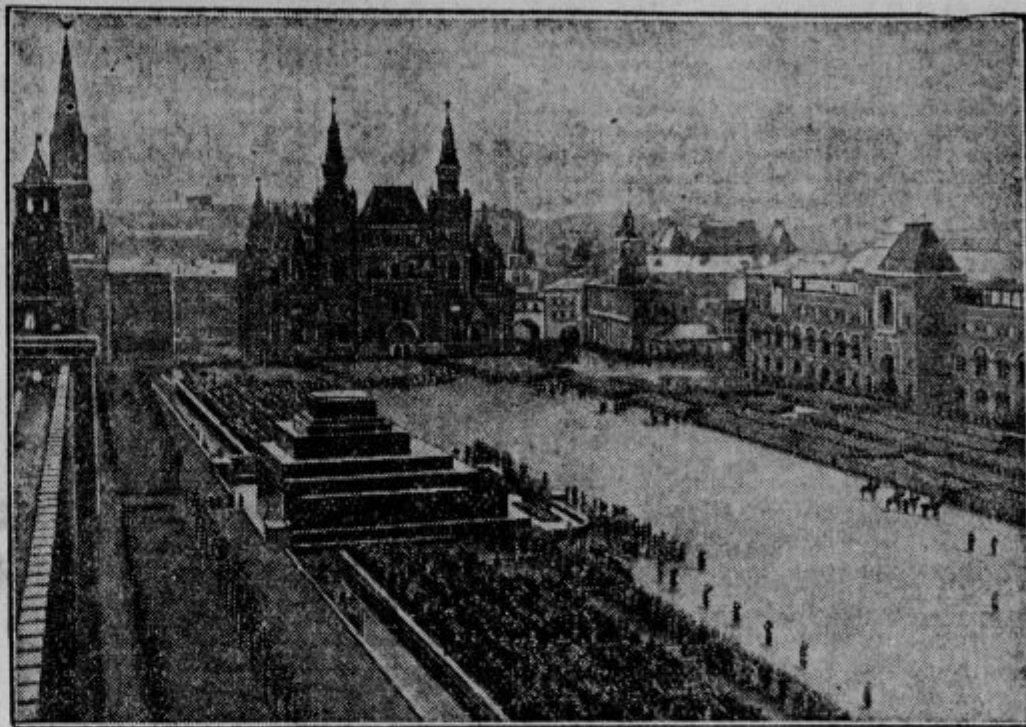
Mala antanta - še trdneje skupaj!

Zeneva, 26. januarja.

»Journal de Geneve« pribehuje depešo iz Londona, ki je zelo zanimiva glede stališča, ki ga zavzema Anglija nasproti malim državam. Po tej depeši je Anglija nejevolna, da male države večkrat prekršujejo politične akcije angleškega zunanjega urada. Tako n. pr. bi se bil japonsko-kitajski spor v Zenevi lahko rešil v smislu angleške politike, ako ne bi bilo male države, predvsem dr. Beneš, vršile pritiska v nasprotjem smislu. Anglija je mnenja, da bi se morale štiri velesile Anglija, Francija, Nemčija in Italija bolj strniti v svrhu reševanja mednarodnih problemov. Vprašanje enakopravnosti Nemčije v vojaškem oziru, ki se je rešilo med velesilami samimi, je dokaz, kako je veliko lažje obravnavanje in reševanje mednarodnih problemov, če se rešujejo pred ožjim forumom. Stališče Anglije je posebno naperjeno proti mali antanti, ki si po mnenju Anglije prisvaja vlogo velesile. Angleški krogi tudi neradi vidijo, kako se mali antanti priključuje Poljska.

ki ni združljiva z božjim razodetjem in s pravim katolištvom; kajti edino ena vera more biti prava, in to je katoliška, druge so zmotne. Vse kaj drugega je seveda praktična ali politična strpnost med različnimi veroizpovedmi v državi, ki ni v danih okoliščinah, namreč v naših časih, samo moralno dovoljena, temveč je tudi moralna dolžnost. Ker obstoji v modernih državah več cerkev, ni mogoče edino katoliški Cerkvi dovoliti državljanske svobode in od nje izključiti druge, ne da bi se s tem izdale najhujše posledice. Paritetna verska mešana država mora vsem veroizpovedim dati državljanske pravice, v kolikor njihovi nauki niso državi nevarni in ne ogrožajo javne morale.

Proti zaključku svojega pisma zavrta linški škof »pozitivno krščanstvo narodnega socializma«, ki ni konfesionalno vezano na določeno veroizpoved; kajti izven katoliške Cerkve ne more obstojati pozitivno krščanstvo. V imenu katoliške Cerkve torej odločno odklanjamo narodno socialistično geslo o »pozitivnem krščanstvu« in se moramo zavrniti pred vsakim jasnim ali skritim poskusom

Rdeči trg v Moskvi — na levi zid Kremlja, pred njim Ljeningov mavzolej.

prepovedala registracijo zakonov in zakonskih ločitev.

To je storila zaradi tega, ker bi se sicer mnogi skušali izogniti izgonu na ta način, da bi poročili osebo, ki je dobila izkaznico in ker bi na drugi

Izredne odredbe na Kavkazu

Velike težkoče, na katere je zadela socializacija poljedelstva, so privedle sedaj tudi do izrednih odredb sovj. centralne oblasti na severnem Kavkazu. Ta rajon je namreč enako kakor Ukrajina dal najnižje številke v izpolnitvi agrarne petletke. Zato se je osnoval odbor za izvedbo splošnega poseva na severnem Kavkazu, ki obstoji iz šestih funkcionarjev stranke, kateri imajo polno moč in proti odredbam katerih ni nobenega priziva. Ta odbor bo nadzoroval poljedelsko delo nad 7 milijonov kavkaskih kmetov in bo imel pravico v slučaju potrebe

mobilizirati vsakega posameznega človeka na prisilno delo,

naj pripada kolektivom ali pa naj vodi zasebno gospodarstvo. Vsakemu, kdor bi se upiral delu ali

strani utegnile mnoge ženske zahtevati ločitev, da bi jim ne bilo treba slediti možem v izgnanstvo.

Po vseh mestih, kjer se je začela registracija, so začele silno padati cene pohištva, ker oni, ki predvidevajo, da bodo izgnani, naglo prodajajo svoje reči za prežene.

pa sabotiral posev, je v smislu znane odredbe iz leta 1932, zagrožena

smrtna kazen

Ista kazen zadene kmečke kolektive, ki ne bi pridelali toliko, da morejo ob žetvi oddati davek 1.1 pud žita na hektar. Tisti kmeti, člani kolektivnega gospodarstva, ki ne bi zadostili svoji dolžnosti, bodo iz kolektiva izključeni in tako prepušteni negotovi usodi, kmetje zasebniki pa bodo iz Kavkaza sploh izgnani.

Nasprotno se bo onim kolektivnim gospodarstvom in kmetom po vsej Rusiji, ki bodo izpolnili agrarni načrt druge petletke, dovolilo, da vso žetev, ki bo preostala po oddaji naravnega dela, prodajo po neomejenih cenah na svobodnem trgu.

pridobitve svetovne vojne, ki je male države osvobodila germanskega jarma.

Francija za nami!

Pariz, 26. jan. tg. Oficiozni »Tempse« piše, da se bo Mala antanta povodom hirtensberške afere sklenila še tesneje. Iz obiska kralja Aleksandra v Siniji in iz razgovorov obeh zunanjih ministrov je sklepiti, kako velik pomen pripisujejo v Belgradu in Bukaresti in gotovo tudi v Pragi, tesnejši združitvi teh držav, katere naj vodi do čvrste pogodbe za samoobrambo. Naravno je, da se narodi, ki se nahajajo v enakih nevarnostih, združujejo tesneje. Za razvoj mirovne politike v Evropi je potrebno, da vsako tako ogroženo končno odpravi. Pogodba o samoozbambi Male antante ne misli samo na odpor proti eventualni vpostavitvi stare Madjarske, temveč tudi na odpor proti kampanji za revizijo mej. Tudi Poljska je vzemirjena radi revizionistične kampanje, ki je povzročila tam veliko nervoznost.

Intervencija

Pariz, 26. jan. tg. Kakor poročajo listi, sta francoska in angleška vlada sklenili, izvršiti demaršo zaradi hirtensberške afere ne samo na Dunaju in v Budimpešti. »Echo de Paris« izjavlja, da de Jouvenelu gotovo ne more biti prijetno, če bo moral svoje delovanje za sporazum začeti s prošnjo za pojasnilo o najkrošljivejši točki zunanje politike.

Nov recept za rešitev Evrope

Pariz, 26. jan. tg. Paul Boncour je imel večer dolge razgovore s poslanikoma ameriških Združenih držav in Anglije. Veliko razočaranje je povzročil ameriški poslanik, ki še ni prinesel s seboj prihodnjega vabila za nova pogajanja o dolgovih. Angleški poslanik je dal v smislu lozanskega pakta pojasnila o stališču Anglije pri pogajanjih o dolgovih z Ameriko, glede rzhodno-azijskega konflikta in o svojih razorožitvenih predlogih.

»Echo de Paris« javlja, da ima predsednik razorožitvene konference Henderson že sestavljen načrt za razorožitveno konvencijo, ki v smislu predlogov ameriškega delegata Davisa zahteva, da se za Nemčijo s pogodbo določi enakopravnost, od Francije pa, da zniža svojo stalno vojsko. Kot protutež predvideva načrt mednarodno pogodbo o ne-napadanju in varnosti, ki prepoveduje vsako nasilje.

Odgovor nadškofa dr. Bauerja

Zagreb, 26. jan. Ž. V. »Hrvatski Strah« z dne 27. t. m. je dal nadškof dr. Ante Bauer sledečo izjavo: »Radi spomenice, ki jo je izdal katoliški episkopat Jugoslavije o Tyrsevi ideologiji in vzgoji v SKJ, je nastala brezkončna gonja proti episkopatu in proti katoliški cerkvi. Na vse nekvantificirane napade, žalitve, klevete in grožnje rečem samo to-le: Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo. Vem le za vas, Boga in rešitelja našega. Blagor vam, ki vas zaničujejo, preganjajo in mečejo na vas vse zlo zavoljo mene.

Hočem pa ugotoviti samo nekatere okoliščine:

1. Spomenico episkopata spravljajo v zvezo s »punktacijami političnih ljudi. Najenergičnejše izjavljam, da naša spomenica ni v nobeni zvezi s temi »punktacijami. Po skoraj štiritiletnem, brezuspešnem trudu, ustmenim in pismenim prošnjam pri predstavnikih so škofoje na seji 17. novembra 1932 soglasno sprejeli in določili tekst te spomenice, ki je bila že 1. 1932 najavljena s školske konference, in ravno na moji predlog je bilo sklenjeno, da se je na proglasi takoj. Zakaj? Zato, ker sem imel upanje in nove obljube, da se bo sokolsko vprašanje kmalu uredilo. Tedaj je bilo sklenjeno, da v nasprotnem slučaju proglasi episkopat spomenico 8. januarja, to je na nedeljo, ki je posvečena sv. Družini.

Ne samo torej, da spomenica nima zveze s političnimi »punktacijami, temveč je tudi kronološko ni mogla imeti, ker 17. novembra 1932 še ni nihče vedel za kake »punktacije. Naša spomenica je čisto verskega značaja in vsebine.

2. Trdijo nadalje, da so jezuiti sodelovali pri sestavi te spomenice, in je radi tega sedaj nastala proti njim taka gonja. Nekateri zahtevajo celo njih izgon iz Jugoslavije.

Najodločnejše izjavljam, da oo. jezuiti niso pri tej spomenici prav nič sodelovali. Ta trditev nasprotnikov je zlozna kleveta, izrečena samo zato,

da se proti jezuitom lahko dvigne gonja in vihar ter da na ta način najdejo vzrok za njihov izgon iz Jugoslavije.

Jaz vem nasprotno in tukaj javno izjavljam, da so se že zdavnaj pojavljale v Beogradu želje za izgon jezuitov iz Jugoslavije in so o tem že pisali v javnih glasilih, posebno pa so se take želje širile v Beogradu decembra lani. Za pretekli katoliški božič pa mi je nek visok državni dostojanstvenik iz Beograda sporočil vest, da nekdo pripravlja zakon o izgonu jezuitov. Ni bila torej spomenica povod za pripravljanje takega zakona, ker v decembru 1932 še ni nihče vedel zanjo, temveč je bila slobno vzeta kot povod za izgon jezuitov.

3. Za našo spomenico nadalje govorijo, da je bila izdelana po nalogu sv. stolice in celo po želji Mussolinija samega. Radi teh podrobnosti trditve so morem le zgražati in jih s gnusom odbijam.

Kar se tiče sv. stolice, bo vsakdo, ki ima je kolikšnej pojma o diplomaciji Vatikana, uvidel, da kaj takega ni mogoče. Samo peklenško sovraštvo do katoličanov je lahko rodilo te izmišljotine, ki so jih nasprotniki hoteli kot resnice izročiti nepoučenim in jih razdražiti proti katoliški veri.

Jaz torej najodločnejše izjavljam, da sv. stolica o naši spomenici niti vedela ni, niti ni vplivala na izid te spomenice. Vsa odgovornost za to spomenico pade samo na nas, katoliške škofoje Jugoslavije, mi pa smo jo izdali iz čiste verskih razlogov s polnim prepričanjem, da bo to le v korist katoliški cerkvi in krščanski veri sploh, a obenem tudi v resnično korist kraljevini Jugoslaviji.

Dosedanji njen uspeh — in to ne majhen — je ta, da se se »odkrilo misli mnogih srce (Luka 2, 36), da je vsemu narodu odkrito, koliko in kakšne sovražnike ima katoliška cerkev v Jugoslaviji.

V Zagrebu, dne 25. januarja 1933.

† Anton,

predsednik školske konference.

Zanimiva seja francoskega parlamenta

Boncourouva vlada rešena

Levičarji so se zopet strnili v eno fronto

Pariz, 26. jan. Današnja dopoldnanska seja poslanske zbornice se je začela ob 9.35 pod predsedništvom Buissona. Na dnevnem redu je bila debata o zakonskem načrtu o kreditih za februar in sredstvih za finančno obnovo.

Voditelj besede Marin je prvi povzel besedo. Dejal je, da v finančnem načrtu vidimo nove strašne davke in prav malo prihrankov. Nato se pritožuje nad tem, da načrt varčuje v proračunu za narodno brambo na način, ki ni dopusten.

Pri teh Marinovih besedah je razpoloženje začelo postajati viharno. Zastopniki levičarjev so jeli protestirati proti trditvam desničarskega voditelja, ki je očital radikalnim socializmom, da slepo korakajo za socializem.

Nato je povzel besedo finančni minister Cheron, ki je dejal: »Zdaj ni čas za dolge debate. Zato se omejim samo na to, da na Marinovo vprašanje vlada postavi vprašanje zaupnice.«

Zdaj slopi na govorniško tribuno poslanec Flandin. Uvodoma naglašja: da so izvedeni precejšnji primanjkljaji na 10 milijard in pol. Protestirali mora proti ukrepom, ki jih ni predlagala vlada, nego finančni odbor. Vlado načrt, je nato nadaljeval Flandin, ima vsaj na videz zveznost in ravnotežje: njegovi predlogi gredo pol v smer novih davkov in pol na rovaš prihrankov. Toda finančni odbor je vse prevrgel. Po njegovem bomo 900 milijonov prihranili, novih davkov pa dobili za 4.590 milijonov. S tem se načelo enakopravnosti pri žrtvah obetno krši. Treba je izbirati med inflacijo in deflacijo. Deflacije ne vidim. Ali ste mar glasovali za inflacijo?

Potem je govornik omenil nesoglasje med vlado in finančnim odborom v več točkah. Grajal je način, kako je finančni odbor delal, posebno pa njegova večina. Obžaloval je, da se diskusije ne vrše več pred narodom, temveč pred uradi. Zato govornik zahteva, da se načrt pošlje nazaj finančnemu odboru, da se vlada z njim sporazume.

Sedaj je stopil na tribuno finančni minister Cheron in izjavil, da je proti temu, da bi se načrt vrnil odboru. Normalno je, je naglasil Che-

ron, da ni soglasja med vlado in finančnim odborom in razumljivo, da vsakdo brani svoje stališče. Zato bo vlada postavila vprašanje zaupnice proti zahtevi, naj se načrt vrne odboru.

Po nadaljnji debati, katere se je udeležilo več poslancev, se je glasovalo o zaupnici. Vlada je dobila zaupnico s 368 glasovi proti 205 glasovom.

Kompromis Razpiše se posojilo

Pariz, 26. jan. tg. Do polnoči so se posvetovali delegati radikalov in socialistične stranke. Sklenili so, da bodo levčarske stranke odklonile vse taktične obstrukcijske manevre desnice. V splošnem je videti, da se pripravljajo zblizanje med levčarskimi strankami. Govori se o kompromisu, kateri ne predlaga samo davkov in prihrankov, temveč po enakih delih davke, prihranke in posojilo za izravnavo proračunskega deficita. Cheron je do sedaj zelo odločno odklanjal vsakršno posojilo.

Cheronov obrambni govor

Pariz, 26. jan. tg. Finančni minister Cheron je imel popoldne svoj veliki obrambni govor. Izjavil je, da je inflacija neizogibna, če se proračun ne izenači. Iz istega vzroka pa je tudi proti posojilom. Državno gospodarstvo, ki je v zadnjih treh letih naraslo za 13 milijard, se mora zopet reducirati. Narod mora izdatke plačevati iz lastne moči in po rednem potu davkov. Vsaka druga pot vodi do valute katastrofe. Na koncu je Cheron izjavil, da je kabinet pripravljen, zmanjšati sanacijski načrt od 10 na 7 milijard. Kako pa se bodo manjkajoče 3 milijarde poravnale, pa bo čas razpravljati pozneje. S tem je Cheron zgradil nekakšen most med strankami leve. Seveda ne gre samo za končno vso, temveč še bolj za to, katere davke in katera škrtanja izdatkov bo vlada opustila in pri katerih bo vztrajala. Poslanke zbornica ne bo imela pomoči nobene seje, ker je Cheron izjavil, da je treba podnevi delati, ponoči pa spati.

Kombinacije o novi nemški vladi

Berlin, 26. jan. tg. Po Berlinu se širijo danes govorice, da je že čisto gotovo, da se je zastopnikom desnih radikalov posrečilo, pridobiti Hindenburga za sestavo novega kabineta. Širijo se tudi govorice o novem kabinetu, v katerem bi bil Papen državni kanceler, general Stülpnagel vojni minister, sedanji narodnosocialistični predsednik drž. zbora Götting notranji minister, bivši predsednik državne banke dr. Schacht finančni minister, Hugenberg pa gospodarski minister. Lahko pa je ugotoviti, da ni niti govora o tem, da bi bil tak kabinet že sklenjena stvar. Hugenberg je v zadnjih dneh sicer delal na to, da Schleicherjevemu kabinetu spodbija tla in omogoči Papenovo vlado s pristankom Hitlerja in dalekosežnimi pooblastili.

Rezultat irskih volitev bo znan šele v soboto

Valera dozda 22 mandatov

London, 26. jan. Ker se vršijo volitve v parlament na Irskem po kompliciranem proporu, zato bodo rezultati znani šele v petek ali soboto. Pač pa že sedaj prihajajo rezultati iz prvih večjih centrov. Prvi rezultat je prišel iz volivnega okraja Cork, ki je najvažnejši agrarni center Irske. Tukaj je zmagal nasprotnik de Valere Cosgrave z ogromno večino.

Odstotek volivcev je bil zelo visok in bo povprečno po vsej Irski znašal najmanj 80%. Pri- staji Cosgraveove stranke smatrajo to za ugodno znamenje, ker mislijo, da so oni elementi, ki so se dozda volitvam odteževali, ali vsi volit proti de Valeri in sistemu njegove vlade.

Da so se volitve izvršile v miru, se je zahvaliti tako zvani bel armadi, katero je osnoval Cosgrave in katera je omogočila volivcem, da so svobodno oddali svoj glas. Dočim je republikanska armada de Valere sestavljena večinoma iz mladih ljudi, pa so člani bele armade večinoma bivši boj- levniki.

za prekoračenje ustavnih mej, posebno pa za dolgo- trajno izključitev drž. zbora. Zato stiti Hugenberg na to, da bi bil imenovan za državnega kancelarja Papen, ker misli, da bi Hindenburg dal tako pooblastilo samo Papenu. Znano je, da je Hindenburg sploh proti temu, da bi dal Hitlerju kakšno izredna pooblastila. Ker pa so nemški nacionalci za to, da se izključi parlament, bi bili celo pripravljeni v tem primeru, podrediti se Hitlerju. Vendar je skoro gotovo, da bo Hindenburg vztrajal pri svojem odporu proti Hitlerju. Zadnja odlo- čitev pa je odvisna od seje načelnikov državnega zbora, ki bo jutri. Vse to so do sedaj samo kombinacije.

De Valera je izjavil, da sprejme sam odgovor- nost za življenje in posest članov opozicije, ven- dar pa se boje, da ne bi prišlo do nemir, ako bi de Valera propadel. O končnem izidu se tudi se- dan ne da še ničesar proročati.

Dublin, 26. jan. Ž. De Valera je bil izvoljen na čelu svoje liste. De Valera je dobil 6000 glasov več kakor pri zadnjih volitvah. Zupan Dublina, ki je osnoval novo stranko proti de Valeri, je bil ravno tako ponovno izvoljen. Tudi Cosgrave je bil izvoljen na čelu svoje liste, vendar pa je od zadnjih izgubil mnogo glasov.

Po zadnjih poročilih ima de Valera 22, Cos- grave 22, neodvisni 4, delavska stranka 1 mandat, nova centristična stranka 1, neodvisni delavci 1.

Dunajska vremenska napoved. Zaenkrat še zjutraj huj mraz, podnevi mileše. Oblačnost ne- dostavna.

Bitka med komunisti in policijo:

9 komunistov mrtvih, 12 težko ranjenih

Dresden, 26. januarja. Ž. Ponoči je prišlo do izredno težkih spopadov med policijo in komunisti. Stotilo mrtvih je 9, težko ranjenih pa je 12. Stanje ranjenecv je brezupno. Komunisti, oziroma ena iz- med njihovih organizacij za pobijanje fašizma je sklicala v nekem lokalu na Friedrichstrasse zboro- vanje. Da bi policija preprečila spopade z narod- nimi socialisti, je blokirala vse galerije in stogo pazila, da se med obecnstvo ne bi pomešal kdo iz- med narodnih socialistov. Zaradi tega je zborovanje potekalo nekaj ur v redu, dokler ni dobil besede znani komunistični agitator in bivši poročnik Friedrich, ki je bil že večkrat kaznovan zaradi svojih ostrih in razdražljivih govorov. Takoj, ko je odprl usta, je začel napadati vlado in tudi policijo, ki je je imenoval

tolpo morilcev.

Vsi opomini prisotnega policijskega uradnika so bili zaman. Friedrich je pričel še ostreje govoriti ter grozil, da bodo komunisti na vsako nasilje od- govorili z nasiljem, in če bo policija streljala, naj pričakuje tudi krogle iz komunističnih revolverjev! Okrog ene po polnoči je policijski zaupnik razpustil zborovanje in zahteval,

da dvorano izprazni.

Titulescu ima novo idejo:

Antanta petih držav

Budimpešta, 26. jan. Ž. Titulescu je izjavil romunskemu poročevalcu »Az Estac«, da niti ena od držav Male antante ni sovražno razpoložena proti Madjarski in da hočejo vse tri države voditi prijateljsko politiko napram njej. Praktično lahko ta program ustvari samo antanta petih srednje- evropskih držav in sicer Avstrija, Madjarska, Češkoslovaška, Jugoslavija in Rumunija. Antanta bi se morala ustvariti tako, da bi države spošto- vale trgovinske in politične pravice vseh držav po principu največjih ugodnosti, pri čemer bi se vpoštevali zlasti interesi srednje-evropskih držav. Čeprav Tardieujev načrt preteklo leto ni prodl,

Večina navzočih se je posivu odzvala. Ko je bila dvorana že skoraj prazna, so pričele z galerij leteti steklenice in drva. Obenem je počilo par strelav iz revolverjev. Na prvi strel so se komunisti, ki so že odšli iz dvorane, takoj vrnili nazaj in napadli navzočo policijo. Policija je pričela streljati iz naenkrat

je ležalo na tleh 21 ranjenih in mrtvih komunistov.

Policija zatrjuje, da so strelji najprej padli z gale- rije. Vrš se energična preiskava in je policija za- plenila vsa trupla mrtvih komunistov, da olajša preiskavo. Seje, ko je policija dobila okrepitev, je vstavila red. Danes dopoldne so bile izvršene številne aretacije. Pričakujejo, da bo še danes izdana prepoved za zborovanja in demonstracije. Komunisti trdijo, da je policija oddala nad 200 strelav.

Poličijsko predsedstvo je zaradi krvavih na- padov do nadaljnjega

prepovedalo vse javne manifestacije

in obhode. Delavci štirih največjih nemških elek- trarn so opoldne zapustili delo v znak protesta proti krvavim dogodkom. Ni še gotovo, kdaj bodo zopet nastopili delo. O krvavih dogodkih se je danes govorilo tudi že v saksonskem dež. zboru.

Ugotovitev

Ne da bi kakorkoli hoteli polemizirati, hočemo samo ugotoviti, da je »Slovenski Narod«, ki se je vedno red naslajal nad stvarmi in dogodki, ki so nasprotni veri in verskemu življenju, pričel v zad- njem času dosledno priobčevali v dosedaj naši žur- nalistiki nepoznanem srojem in prostakem tonu članke in cotice, ki ne žalijo samo verskega ču- stvovanja katoličanov, ampak so naperjene naravnost proti katoliškim verskim resnicam. Kolikor smo mogli zaslediti, je bil »S. N.« edin jugoslovans- ki list, ki je napisal članek proti razglasenju sve- tega leta kot spomin XIX. stoletnice našega odre- denja in se ponorčeval iz svetoletega odpuška, kar so v inozemstvu storili le nekateri znani. Cerkvi sovražni revolverski lističi, stoječi v službi brez- božniške internacionale. Sedanji papež je katoli- čanom priporočil molitve za nesrečno Rusijo. Tudi iz tega se norčuje »Narod«, ko duhovne darove slovenskih otrok za trpečo Rusijo imenuje »obliž- pod katerim bo trpeči matuški kol odleglo.« »Slo- venskem Narod« je »dogma sredstva za kulturni teror«. Tudi ne neha sramotiti cerkvene ustanove duhovniškega celibata in brez pridržka propagira malthuzianizem in spolni libertinizem.

Takih stvari je še več. Nismo jih navedli radi. Vemo, da »Slovenski Narod« že davno ne reflek- tira več na to, da bi se ga resno jemalo. Opozorili smo narje radi »naprednih« krogov, ki stoje za li- stom, ki se vsak trenutek cede fraz o verski strp- nosti, a si žele tolerance le za svojo versko ne- tolerantnost. Da se bomo torej razumeli in se zato smo spregovorili, da slišijo tisti katoličani, ki ku- pujejo in vzdržujejo list s svojim poštenim de- narjem.

Povratek kraljevske dvojice

Belgrad, 26. jan. 1. Danes popoldne ob 3 sta se vrnila v Belgrad kralj in kraljica v spremstvu zunanega ministra Jevtića in dvorske suite.

Solnina

Belgrad, 26. jan. 1. Na ngovore nekaterih po- slancev na sejah finančnega odbora, da se pobira solnina na privatnih in samoupravnih solah, ki od države ne prejemajo nobenih detajli, je finančni minister izjavil, da je to samo posledica napre- nega tolmačenja zakona. Radi tega bo finančni mi- nister izdal v najkrajšem času pojasnilo k temu zakonu, da se v bodoče ne bo pobirala solnina na takih solah.

Osebnosti

Belgrad, 26. jan. 1. Od sodišča v Sremski Mi- trovici je prestavljen na sodišče v Osijek dr. Ed- vardi Vratko. V prometnem ministertvu sta vpo- kojena Ivan Kotbauer in Henrik Huber, oba stro- jevodji pri ljubljanskem železniškem ravnanstvu. Z dekretom prometnega ministra so premešeni: Franc Lengar, prometni uradnik 8. pol. skup., iz postaje Celje na postajo Kranj po potrebi službe; na lasno prošnjo Alojzij Pavšer, prometnik 9. pol. skup., in šef postaje Veržej na postajo Poljčane; Franc Janežič, prom. uradnik 8. pol. skup., iz Rim- skih Toplic za šefa postaje Verd; Jernej Šlibar, prom. uradnik 8. pol. skup. in šef postaje Vel. Lašče, na ljubljanski glavni kolodvor; Franc Fa- tur, prometnik 9. pol. skup., iz postaje Pesnica v St. Ili; Franc Pretnar, pomožni vlakovodja 10. pol. skup., iz postaje Rakke na postajo Murska Sobota.

Belgrad, 26. jan. Izredni profesor na tehnični fakulteti ljubljanske univerze inž. Juro Horvat je imenovan za rednega profesorja tehnične fakul- tete na zagrebški univerzi.

Ustanovitev banovinskih zadrug

Belgrad, 26. jan. 1. Po odobritvi ministrskega sveta je kmetijski minister predpisal uredbo, na podlagi katere se bodo namesto oblastnih zadrug, katerih teritorij se je po prejšnjem zakonu strinjal s teritorijem ene ali več oblasti, osnovala bano- vinske zadruge, ki bodo obsegale eno ali več ba- novin. Uredba predvideva tri banovinske zadruge, eno za banovino donavsko in moravsko, eno za vavarsko, zetsko, drinsko in primorsko ter eno za savsko, vrbsko in dravsko banovino. Namesto bivšega ravnanstva za kmetijske kredite, ki je po zakonu ukinjeno, je predvidena ustanovitev Državne zveze zadrug za kmetijske kredite. Ta zve- za bo prejela od kmetijskega ministertva na račun dotacije denar iz fonda od dividend na del- nice Privredne banke agrarne banke, ki so v rokah države, ali razredne loterije.

Države se vedno bolj „razorožujejo“

London, 26. jan. Ž. Pomorski dopisnik »Daily Telegraph« je zvedel, da je admiraliteta sklenila, izvršiti program graditve novih vojnih ladij in bo letos dala v gradnjo: 1 križarko v drž. ladjedelnici, 2 križarji pa v privatnih ladjedelnicah, razen tega bo zgradila 8 admiraliskih ladij, 8 rušilcev, 4 navadne patrolne ladje, 1 veliko in 2 mali pod- mornici, 1 topničarko, 1 ladjo matico za rušilce kakor tudi več ladij manjšega tipa. Gradnja se bo pričela že meseca marca.

Pogumni bolgarski profesorji

Bukarešt, 26. jan. 1. Društvo srednješolskih pro- fesorjev je sklenilo, da profesorji v znak protesta proti znižanju plač dva dni ne bodo poučevali na solah. Bržkone se jim bodo pridružili tudi visoko- šolski profesorji. Za 29. januarja je sklican kon- gres vseh državnih namestencev, na katerem bodo razpravljali o ukrepih proti znižanju plač.

Nova italijanska podmornica

Trst, 26. jan. Ž. V Trbiču je bila večeraj spu- ščena v morje nova italijanska podmornica »Si- renac«. Podmornica ima 760 ton displacementa.

Dr. Vilko Bašič, novi predsednik Poko ninskega zavoda

Belgrad, 26. jan. Razrešen je službe predse- dnika Pokojniškega zavoda za priv. nameščenec v Ljubljani g. Vekoslav Vrtovec. Na njegovo mesto je imenovan dr. Vilko Bašič, bivši ve- liki župan.

Skupščinski odbori

Belgrad, 26. jan. 1. Danes dopoldne je nada- ljeval svoje delo odbor, ki proučuje zakonski pred- log o spremembah in dopolnitvah zakona o lekar- nah. Odbor je dokončal svoje delo. Eno najvažnejših sprememb, ki je odbor sprejel, je sprememba § 32. tega predloga, in se glasi: Lastnikom obsto- ječih drogerij, ki so doktorji ali magistri farmacije in prejeli diplomu do zaključno 1. 1914, in če izpol- njujejo pogoje § 6. tega zakona, se prizna pravica prevrnosti za pridobitev dovoljenja za javne lekarne v krajih, kjer imajo sedaj svoje drogerije, pred ostalimi konkurenti, ki imajo iste zakonske pre- dloge, predvidene v § 13. tega zakona.

Minister za socialno politiko se pooblašča, da v roku dveh let brez posebnega razpisa na pod- lagi prošnji podeli dovoljenja za otvoritev javnih lekarn v krajih, kjer sedaj ni javnih lekarn, last- nikom obstoječih drogerij, če izpolnijo pogoje iz § 6.

Popoldne se je odbor ponovno sestel k seji ter redigiral svoje poročilo, ki ga bo predložil na- rodni skupščini.

Drobne vesti

Belgrad, 26. jan. 1. Ker sta pričeli Sava in Do- nava radi hudega mraza zmrzovati, je ustavljen vsa rečna plovba, ki se je vršila doslej. Med dru- gim je popolnoma ustavljen promet med Zem- nom in Pančevom.

Pariz, 26. januarja. AA. Po najnovejših vesteh iz Londona je stanje slavnega angleškega književ- nika Johna Galsworthyja zelo kritično. Zdravniki so izgubili vse upe v njegovo rešitev.

Washington, 26. jan. Ž. Senat je s 54 proti 9 glasovom sprejel tako zvani blais bill, po kate- rem bo izvršena temeljita reforma bančnega sistema v Ameriki.

Vanconcer, 26. jan. AA. Tu je umrl star 78 let znani pustolovec in zlatokop Henderson, bolj znan pod imenom »Klondyke-Bob«. Leta 1896 je odkril v Yukonu prvo izmed 80 znamenitih najdišč zlata. Toda njegova najdba mu ni nič prinesla, kakaj drugi iskavci zlata, ki jim je zaupal svojo skrivnost, so izrabili njegovo odsotnost in mu zlato ukradli.

Rim, 26. jan. AA. Iz Firence poročajo, da je bivši španski kralj Alfonso odpotoval v Genovo, kjer se bo vkrval za Ceylon.

Berlin, 26. januarja. tg. Današnji jutranji listi so poročali, da je Oton Habzburg odpotoval iz Ber- lina. To pa se ne potrjuje, ker se je bivanje v Berlinu podaljšalo za nekoliko dni.

* Andrej Gabršček: Goriški Slovenci. Narodne, kulturne, politične in gospodarske črtice. I. knjiga, od leta 1830 do 1900. Ljubljana, 1975. V samozaložbi. Strani 591.

Ljubljanske vesti:

Nebotičnik komisijsko pregledan

Ljubljana, 26. jan.

Po več kot dveletnem marljivem delu je nebotičnik Pokojninskega zavoda ob Dunajski cesti zgrajen. Danes dopoldne si je poslopje ogledala uradna komisija, ki so jo sestavljali od mestnega magistrata: gg. dr. Kodre kot vodja komisije, ing. Perko kot tehnični izvedenec, dr. Mis kot zdravniški izvedenec, oficijal Mužina Josip ter občinski svetnik Miroslav Urbas. Prisotni so bili seveda tudi predstavniki PZ, ki je lastnik stavbe, gg. predsednik Lojze Vrtovec, direktor dr. Sagadin, gradbeni vodja in duševni oče nebotičnika, arhitekt ing. Vladimir Šubic, dalje ing. Medved, ing. Kham ter ing. Dimnik, ki je s statičnimi računi dal tej najvišji stavbi v Ljubljani in v Jugoslaviji sploh solidno zdravo podlago in temelji, od graditeljice Ljubljanske gradbene družbe pa sta bila v družbi komisije gg. Ivan in Jože Bricelj.

Komisija si je ogledala vso stavbo od vrha do tal. Ugotovila je, da je nebotičnik sezidan točno po predloženih načrtih, glede dvigalnih naprav pa po potrebna posebna komisija tozadevnih strokovnjakov. Stavba je izdelana ter se nekatere stranke že vseljujejo vanjo. V vsej stavbi sicer še mrgoli raznih delavcev in obrtnikov, ki čistijo ter izgovajajo zadnja okrasna in tehnična dela, toda v glavnem je ponosna bela palača dograjena.

Posebno pozornost vzbuja v nebotičniku kavarina, ki bo, kakor znano, v zgornjih nadstropjih. Kavarina je zelo moderna in okusno izdelana ter bo brez dvoma v ponos celi stavbi. Idejno zamisel za notranjo ureditev kavarne je dal ing. arhitekt Šubic, ki ima sploh neoporno glavne tehnične zasluge za ljubljanski nebotičnik. Z ureditvijo kavarinskih prostorov v nebotičniku pa se g. arhitekt še posebej uvršča v vrsto naših najboljših umetnikov in mojstrov. Od nadstropja do nadstropja se vije vrh nebotičnika, v sredi prostorov krasno stopnišče iz hrastovega lesa, sestavljeno iz ozkih, v ta namen prirejenih dog. Kavarniški prostori imajo posebno električno ventilacijo, ki bo vsrkala v kavarino po 9000 kub. metrov svežega zraka na uro ter ga v eni uri po osemkrat izmenjala. Stropi kavarne so snežno beli, okrog in okrog pa se ob robu stropa vije zlat okrasni venec, ki ga bodo razsvetljevale nevidne električne svetilke. Iz kavarne bo krasen razgled na Ljubljano in na vso okolico. Ljubljanci se bodo vrh nebotičnika naravnost v kavarino dvignili kar z dvigalom, ki jih bo v hipu potegnilo kvišku. Ka-

varna bo odprta menda že 1. februarja ter jo bo vodil Pokojninski zavod sam v lastni režiji.

V kletnih prostorih nebotičnika si je komisija ogledala zanimivo centralno kurjavo, ki bo grela vso hišo. Zdej pokurijo dnevno mendo za 4000 Din nafte, ker kurijo zaradi sušenja prostorov nekoliko bolj. Sicer pa bodo pozneje porabili tudi še za 3000 Din nafte dnevno. Kurilna peč pa je prirejena tako, da se vsak hip lahko preuredi za kurjenje z koksom. Ta centralna kurjava bo prva v Ljubljani, ki bo imela po stanovanjih posebne števce za merjenje, koliko je katere stranka porabila toplote energije. V sosednem prostoru je tudi posebna naprava, ki skrbi za potrebno vodo v najvišjih nadstropjih palače. Ljubljanski vodovod namreč nima toliko prisa da bi dvignil vodo v najvišje nadstropje nebotičnika. Projektant je moral tedaj tudi to vprašanje rešiti posebej.

Po ogledu palače so predstavniki PZ povabili goste na mal prigrizek. Ob tej priliki je bilo izrečenih več nagovorov in napitice posameznim gospodom, ki so k lepi stavbi največ pripomogli. Vodja stavbe, g. ing. Šubic se je zahvalil mestni občini, ki je ves čas podpirala idejo zgradbe z najboljšo voljo ter je rada sprlo zastarelih stavbenih predpisov tudi zamizala z enim očesom. Ob enem je poudarjal tudi zasluge predsednika PZ g. Vrtoveca, ki je s silno vztrajnostjo uresničil veličastne načrte.

Predsednik g. Vrtovec pa je poudarjal v prvi vrsti zasluge g. ing. Šubica, ki ga lahko imenujemo duševnega očeta nebotičnika ter mu zato lahko v trenutku uresničenih njegovih sanj najiskreneje čestitamo. Ljubljana je dobila z nebotičnikom kažipok razvoju in napredku, zavarovali pa v ponosni stavbi simbol svojega zavoda, obenem pa tudi popolno seškriteto. G. predsednik Vrtovec se je potem spomnil tudi časopisja, ki je ves čas z ljubemijo spremljalo zidavo. Spomnil pa se je tudi priznane graditeljice, Ljubljanske gradbene družbe, ki je z čvrsto ambicijo dvignila stavbo v nebo. Lep uspeh dela in napredka v stavbi tehniki je tudi dejstvo, da ves čas graditve nebotičnika ni bilo na stavbi nobene pomembnejše nesreče.

Predsednik PZ g. Vrtovec je ob tej priliki tudi omenil, da dobivamo Slovenci to ponosno stavbo kot donos k svoji kulturi prav v desetem letu samostojne uprave Pokojninskega zavoda. Ta veličastna stavba je slovenski podjetnosti v ponos in čast.

Kaj bo danes?

Drama: »Dopust na Francoskem«. Premijera. Red C.

Opera: Zaprtja. Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in mr. Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9.

Naj baroni so in grofi, naj bo kmet, gospod, gospa — s Slamičevimi se krofi vse prav rado posladka!

Na okoli sto prošnji, ki jih je pred kratkim razposlala Vincencijeva konferenca za akademike, je prišlo do zdaj le deset odgovorov. Prošnje za podpore se množijo, v upanju na pomoč je bila konferenca prisiljena napraviti dolg okoli 1000 Din. Pomagajte nam z denarjem, obleko, periliom, čevlji, stanovanji, s hrano, z instrukcijami, z učnimi knjigami! Naš naslov je: Vincencijeva konferenca za akademike, Ljubljana, Dom sv. Cirila, Streliška 12; čekovni račun 15.838.

Vpisovanje v gospodinski in kuharski tečaj za železničarske žene in dekleta se vrši samo danes v petek 27. t. m. in izjemoma še jutri v soboto dne 28. t. m. ob 10 v železničarski menzi v Ljubljanskem dvoru. Pogoji in podrobne informacije se dobe istotam.

Avtobusni izleti na Bloke, Jezersko in v Rakitno. Kakor poleti tako bo tudi pozimi prirejala Zveza za tujski promet v Sloveniji, Ljubljana, avtobusne izlete v zimsko sportne postojanke. Pričeni z 28. t. m. bo vsako soboto izlet na Bloke, vsako nedeljo pa na Jezersko in v Rakitno. Bloke: odhod vsako soboto ob 15.30, povratek v Ljubljano v nedeljo zvečer. Cene direktne vožnje iz in nazaj 45 Din za osebo. Prenosiščeski preskrbi »Putnik«. Prijave za izlet se sprejemajo vsakokrat do petka do 18. — Jezersko: odhod vsako nedeljo ob 7 zjutraj, povratek zvečer. Cena vožnje 55 Din za osebo. — Rakitna: odhod vsako nedeljo ob 8 zjutraj, povratek zvečer. Cena vožnje 20 Din za

take ekscerpte, tem bolj enostranska je tudi takale kronika. Pisatelj bi bil moral brezpogojno vestno pregledati še vse druge goriške in tržaške liste, tudi italijanske ter vsaj še oba tedanja vodilna ljubljanska lista »Slovenec« in »Slovenski Narod«. Tega očitno ni storil, zato je tudi ta njegova kronika več kot pomanjkljiva in enostranska.

Gruga, bistvena Gabrščkova napaka je, da je Goriške Slovence popolnoma iztrgal iz vseh zvez in jih obravnava skoro tako, kot bi tvorila nesrečna Goriška samotna otočica tam sredi oceana kje. Ne, goriški Slovenci so bili del Avstrije, sosedje Italijanov in del slovenskega naroda, zato je mogoče njih zgodovino objavljati le v teh okvirjih, kajti politične, kulturne, gospodarske in socialne ideje, ki so usmerjale pota teh činiteljev niso samo odmevale tudi med goriškimi Slovenci, temveč so nujno morale voditi tudi vse njih lastno domače delo. Brez takega okvirja vse zato vsi dogodki javnega dela goriških Slovencev v zraku in so pogosto sploh nerazumljivi. Pisatelj bi zato moral brezpogojno vsaj v glavnih obrisih očrtati ideje in metode, ki so vodile istočasno politiko Avstrije, Slovencev sploh in njih italijanskih sosedov, kajti te metode in ideje so tudi goriškim Slovincem njih politiko naravnost — diktirale.

Tretji usodni pogrešek Gabrščkove knjige je popolno pomanjkanje vsakih karakterizacij. V knjigi srečamo celo vrsto čnož, katerih pomen je segal daleč čez goriške meje in katerim bo morala bodoča obse slovenska politična zgodovina posvetiti morda cela poglavja (n. pr. Tonklujo, Lavrien, Pajerju, Tum, Corinonju, Gregorčiču, Mahničnu, Winklerju itd.), toda njih liki stoji pred nami tako blede in ohlajeni, da človek ne ve z njimi kaj začeti. Popolnoma pravično je dejal svoječasnno Mahnič, da ideje ne letajo same po zraku okrog, temveč dobe svoj pomen šele z nositelji idej, zato so tudi še zlasti politična pota in dogodki pogosto popolnoma nerazumljivi, če nimamo pred očmi res plastične in v vsestranskem podobi vsaj vodilnih političnih delavcev. In v tem pogledu nas pusti Gabršček skoro popolnoma na cedilu. Te svoje velike na-

Maribor

Maribor, 26. januarja.

Ob eni ponoči je izdihnil svojo plemenito dušo. Kdo ga ni poznal v Mariboru? Goreč spovednik, pridigar in neutrujen oznanjevalec besede božje. Rajniki je bil rodom Mariborčan. Rojen je bil 16. avgusta 1891 v župniji Matere Milosti. Studije je pričel v rodnem mestu in jih pozneje nadaljeval v Tirolah. Mašniško posvečenje je prejel 15. julija 1896 in prišel v Maribor leta 1899, ko je prevzel v tukašnji frančiškanski župniji mesto kaplana. L. 1902 je postal gvardijan v Nazarju, kjer je ostal do l. 1905, nakar se je vrnil v Maribor. Medtem je bil postal definitor frančiškanskega reda. V Mariboru se je popolnoma posvetil dušskrbju in bil redni spovednik in pridigar pri šolskih sestrah. Ravno radi njegovih zaslug na dušskrbniškem polju je postal deležen imenovanja za knezoškofjskega duhovnega svetnika. Zadnjič je zbolel pri šolskih sestrah na Kraljevo, nakar je zbolel na pljučnici, kateri je podlegel. Pogreb plemenitega pokojnika bo v soboto ob pol treh popoldne iz bazilike Matere Milosti na frančiškansko pokopališče. Gorečemu redovniku, vzornemu mašniku in plemenitemu človeku svetel spomin!

Tovarna v plamenih

Maribor, 26. januarja.

Okoli 5 popoldne so opazili pasani ob Ruški cesti in pa ob Koroskem kolodvoru, kako se vali gost dim iz objektov tukašnje tekstilne tovarne Doktor in drug. Skoraj ob istem času je že v pisarni tukašnjega gasilnega društva zabnel telefon in javil, da je v sušilnici omenjene tovarne nastal ogenj in zajel zaloge vate, ki so bile tam kaj zložene in shranjene. Na mesto poraža so takoj odbrzeli mariborski gasilci s poveljnikom Ivanom Vollerjem na čelu z dvema brigadama, dočim se je tretja brigada okoli 6 zvečer vrnila, ne da bi stopila v akcijo. Mariborski gasilci so podprti po tovarniškem delavstvu takoj pričeli z gašenjem in se jim je v eni uri posrečilo odstraniti vsako nevarnost. Ob času poročila so gasilci zaposleni s tem, da še vedno tlečo vato popolnoma pogasijo. Kako je ogenj nastal, še ni znano in tudi še ob času poročila ni bilo mogoče oceniti škode, ki jo je požar napravil. Objekti so zavarovani.

★

Zdravstveno stanje prevzvišenega gospoda knezoškofa dr. Andreja Karlna je bilo v sredo in četrtek znatno boljše.

Škol dr. Rožman v Mariboru. V sredo zvečer je prišel v Maribor ljubljanski vladika gosp. dr. Gregorij Rožman in obiskal večerj obolelega lavantinskega vladika g. dr. Karlna. S popoldanskim vlakom se je vrnil v Ljubljano.

Odlikovanje v gledališču. V soboto, dne 28. t. m. bo mestni župan dr. Lipold izročil ge. Š. Dragutinoviču odlikovanje v znak posebnega priznanja za njeno dosledno delovanje na slovenskih odrih v Mariboru, Trstu in Ljubljani.

Žeje smrti. V samostanu šolskih sester je v sredo zvečer ob 10 umrla sestra Marija Beatrice Teršavec v starosti 72 let. Pogreb bo v petek ob pol 3 pop. iz samostana na mestno pokopališče. Svetila ji večna luč!

Otvoritev nove smučarske postojanke. V nedeljo, dne 29. t. m. bodo otvorili pod Uršjo goro novo smučarsko postojanko na Pokrovovem travniku. Nova postojanka je last smučarskega kluba »Gustanj-Kotljec«. V središču celotne prireditve bo blagoslovitev nove postojanke. Potem smuk, zimsko veselje pod Uršjo goro, kamer po hiti tudi posebna ekspedicija mariborskih dičarjev.

To je pereče vprašanje! Poročali smo že o horendnem zvišanju najemnin v mestnih hišah, ki je takšne vrste, da predstavlja naravnost ogrožanje mnogih eksistenc, ker trko visokih najemnin ne bodo zmogli. Posamezne stranke so sedaj vložile na naslov mestne občine prošnjo za znižanje najemnine, društvo stanovanjskih najemnikov pa se je obrnilo na bana s prošnjo za intervencijo. Zadeva je nujna, ker je v tem oziru 1. februar odločen, in je upati, da pride zadeva v končno odločitev pred občinski svet, ki bo gotovo pokazal v tem oziru več uvidenosti in širokogrudnosti.

Interesenti? Tako je: ali bo mestna občina vztrajala na zvišanju najemnin v mestnih hišah ali pa se bodo mestne hiše prodale. Ta misel je že precej prodrla v vrste odločilnih krogov na magistratu. In kakor se čuje, so že nekateri interese ti za nakup teh hiš potrkali na rotoška vrata... Ali se jim bodo odprla?

Polarni rog je zadonel večerj zjutraj čez Dravski most. Gasilci so drveli proti splošni bol-

nišnici, kjer se je v baraki pri izolirnici vnel ogenj na ta način, da je v kopalnici popustila cev pri peči, pri čemer so plameni iz cevi bušili v tramovje na obrobemem stropu, ki je prišlo tleti. V teku 20 minut so vrli mariborski gasilci pod vodotvorn svojega poveljnika Ivana Vollerja ogenj pogasili in odstranili vsakršno nevarnost ponovnega požara.

Dobri ljudje za siromake. Za Pomožno akcijo so darovali: Stavbenik Rudolf Kiffmann 1000 Din, Josip Baumeister 200, Celjska ljudska posojilnica 500, Avtoklub 5000, Ana Reiser 200, Ana Halbärth 200, dr. F. Cukala 100, Lojzka Domicej 100, Uradnišnje mestne hranilnice 856, Uslužbeni progovne sekcije Maribor, glavna proga, 368.50; Osebo Narodnega gledališča 250, Uradništvo OUZD 900.85, Mestni delavci 878.25.

SSK Maraton. Drevo ob 20 gimnastični trening. Ob enem domenk radi skupnega nedeljskega izleta.

Prva letošnja žrtve mraza. 75 letni dnarici Tereziji Verbičevi, stanujoči na Meljskem hribu št. 12, sta zmrznili obe nogi. Revico so prepeljali v tukašnje splošno bolnišnico.

Katoliškega omladina priredi v nedeljo dne 5. februarja ob pol 17 v Omladinskem domu znano šaloigro »Dve nevesti«, ki je zelo primerna za predpustni čas.

V Grajskem kinu od 26. do 31. t. m. prelep in poučen film »Alpski raj«. Prijatelji dobrega filma!

Rdeči petelin v zimski noči. Težka nesreča je zadelo posestnika Blaža Močnika ob Sv. Antona. V mrzli zimski noči je na nepojasnen način in nenadoma izbruhnil ogenj, ki mu je upepelil celo gospodarsko poslopje. Uničeno je vse zrnje, ki ga je imel v žitni kleti pod streho gospodarskega poslopja. Tudi je požar uničil vso živinsko krmo in gospodarsko orodje. Edino živino v hlevu se je posrečilo v zadnjem trenutku rešiti in sicer na ta način da so živino izgnali iz hleva, ki se je razbežala na vse vetrove in šele naslednjega dne so jo iz vseh strani skupaj nagnali. Dobri sosedje so pogorelu priskočili na pomoč in sicer na ta način, da so posamezne komade živine odgnali na svoje domove, da jo po možnosti težko prizadetu Močniku preko zime prerediti. Škoda je tem večja, ker ni bil Močnik nikjer zavarovan proti požoru. Kako je ogenj nastal, še ni moglo dognati. Sumijo, da je požar potaknila zlobna roka, ker si sicer na podlagi podanih okoliščin ni mogoče drugače razlagati postanka ognja.

Dar, dobri stvari na oltar. Odvetnik dr. Ferdo Müller je daroval za hitro pomoč pri nezgodi svoje žene tukašnjemu Prestov. gasilnemu in reševalnemu društvu 250 Din.

Obrtno gibanje. V preteklem letu je bilo v Mariboru izbranih 270, izdanih pa 220 obrtnih pravic.

Kako priti do denarja. Ta misel je delj časa vznemirjala 24 letnega delavca Josipa K., doma v bližini Frana. V tem cilju je skušal pridobiti dva svoja znanca za sodelovanje pri raznih puotlovčinah. Toda oba sta zadevo prijavila orožnikom in Josip K. se je moral večerj zagovarjati pred tukašnjim velikim senatom. V obtožnici se navaja, da je dne 31. decembra 1931 nagovarjal Ivana Č., naj bi ponoči izvršila na državni cesti med Mariborom in Slovensko Bistrico razbojniški napad na nekega avtomobilista, ki da bo imel pri sebi veliko denarja; nadalje da je nekega dne januarja ali februarja 1932 skušal pridobiti Antona B. za to, da bi ponoči na državni cesti pri Framu izvršila razbojniški napad na nekega tihotapca s saharinom. V času od »konca« junija 1932 pa do 12. julija 1932 si je na Jesenju pridržal znesek 1176 Din, ki ga je inkasiral pri raznih strankah kot provizijski zastopnik tvrdo »Minac«. Veliki senat je obtožena obsedel na štiri leta rožije in petletno izgubo častnih pravic.

Šoštani

V zrak so šli milijoni. V sredo smo v »Slovenec« poročali o konzumu alkoholnih pijač v l. 1932, danes pa prinašamo zanimive številke, ki pravijo, da so lansko leto v šoštanjskem sodnem okraju pokadili tobaka za 2.447.000 Din. Takole je je bilo: tobaka »Sava« so uničili 1080 kg (v vrednosti 162.000 Din), dunavskega tobaka 2975 kg (297.500 Din), tobačnih klobas 1242 kg (155.250 Din), »Zela« cigaret 1.990.000 komadov (597.000 Din), »Sava« 5.000.000 komadov (875.000 Din), »Vardar« in »Drina« 161.400 komadov (85.200 Din), cigar brazil 26.700 komadov (26.700 Din), mešanih inozemskih cigar (103.597 Din), cigaretnih ovojčkov za 25.000 Din.

Osebnosti. Na novo službeno mesto v Savski Marof je odšel železniški uradnik g. Ivan Koren, v Šoštanj pa je prišel g. Josip Vrečko iz Kotoribe.

jezikovne pravice, ki jih je vodil zlasti g. Gabršček v Gorici in katere so mnogi njegovi tekmeči hladno in po krivici omalovaževali, vsa čast in priznanje tudi smotrenemu in vsestranskemu organizatoričnemu in iniciativnemu delu g. Gabrščka za okrepitev slovenskega življa v Gorici, toda če pogledamo na vso to »politiko«, je bila vendarle gola in tipično liberalna rodoljubarstvo v vsem dobri in v vsem slabim strani in posledicami. In ti-le Gabrščkovi »Goriški Slovenci« so — kronika tega liberalnega rodoljubarstva na Goriškem. Kako plitve korenine je to rodoljubarstvo nujno moralo pogoniti, nam žal le tako nazorno kaže povojna tragedija naše Goriške, ko so se ravno te vrste pokazale najšibkeje.

Po teh splošnih ugotovitvah bi bilo skoro odveč prihajati še na posameznosti Gabrščkovega dela, toda nekaj opomb morda vendarle ne bo škodilo. Pisatelj bi bil brezpogojno moral vsaj s par odstavki očrtati upravno in politično organizacijo Goriške ter njeno razmerje napram avstrijski Italiji in ostale Avstrije v predmetu ter v dobi absolutizma. Če je že začel s predmetno dobo, bi bilo morda najbolje, če bi segel še par desetletij nazaj, to je do poloma Napoleonove Ilirije. — Odstop cesarja Ferdinanda l. 1848 ni bil prostovoljen, kakor posnemamo iz Gabrščkovega dela, temveč posledica nekega dvornega »puča«. Pomanjkljivo so zlasti podatki iz l. 1848 in l. 1849, kajti nikjer ne izvem, kako so Goričani reagirali na viharne dogodke teh dveh znamenitih let. Prevažno je dejstvo, da so se že tedaj ustanovila na Goriškem kar tri slovenska društva (v Gorici, v Kanalu in v Boveu), a ne izvem o njih prav nobenih podrobnosti. — Tolminska »Italnica« ni bila tretja na Slovenskem (ta napaka se ponavlja v knjigi ponovno), temveč peta, ker so bile ustanovljene po naslednjem redu: Trst, Maribor, Ljubljana, Celje, Tolmin, Gorica, Skofja Loka itd. — Nerazumljivo je poglavje o »Polemiki zaradi zedinjene Slovenije« (str. 131 do 134), ker nam pisatelj ne navede vzrokov interpelacije, ne utemelji tega, zakaj je bila odveč in nam tudi ne navede pravih vzrokov

Dnevna kronika

Kalendar

Petek, 27. januarja: Zanez Zlatousti, cerkveni učenik.

Noči grobovi

† V Kranju je včeraj ob 5 popoldne po dolgi in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspala gospa Matilda Majdič, roj. Kotnik. Pogreb blage pokojnice bo v soboto ob pol 4 popoldne na pokopališču v Kranju. Blag ji spomin! Zaljučnim naše globoko sožalje!

† V Celju je 26. jan. umrla Adela Kveder, učenka 4. razr. ljudske šole iz Zalca. Pokopali jo bodo v soboto ob 9 dopoldne na pokopališču v Zalcu. Blag ji spomin! Zaljučnim naše sožalje!

Osebnosti

— Promocija. Za doktorja vsega zdravilstva je promoviral 19. januarja na univerzi v Gradcu g. Milan Zumer iz Cerknice. Čestitamo!

Ljudsko gibanje leta 1932

St. Gotard. Rojenih je bilo 31 otrok — 19 dečkov in 12 deklic. Med rojenici sta bile dve dvojčici in trije nezakonski. Umrla je 15 oseb doma in dva v bolnišnici v Ljubljani. Najstarejši umrl je dopolnil 81 let, 5 jih je bilo nad 70 let starih in 4 otroci pod enim letom. — Poročenih so bili 4 pari doma in 1 v Petrovčah, 6 parov je bilo oklicanih. Sv. obhajil je bilo 7490. Število duš je pri rojstvih naraslo na 14. Lani se je nekaj družin priselilo v župnijo — nekaj iz Holandske — ker so jih odpustili od dela, druge pa iz bližnjega rudniškega revirja. Sedaj vse sili na kmetje — ker pri rudnikih ni ne dela ne jela.

Trije napadli gostilno

Dober plen domžalskih orožnikov.

Domžale, 25. januarja 1933.

Dandanes je vsepovsod polno takih, ki prosijo. Od hiše do hiše hodijo in prosijo. Nekaj pa je med njimi nepoštenih, ki si na nedovoljen način skušajo prilastiti tujo lastnino. Tri take tičke je danes prišla domžalska žandarmerija. Božar Ivan in Ipavec Vinco s Primorskega ter Podmenik Rudolf iz Trbovelj, ki vsi stanujejo v Mostah, so prišli danes v gostilno Marinko Marije v Srednjih Jaršah. Dočim sta dva prišla v sobo, je odšel tretji nasikrjav in naglo po stopnicah ter skušal z dolgim nožem vlomiti v podstrešno sobo, kjer ima Marija Marinko spravljene denar in dragocenosti. Gospodinja je zaslišala nek šum ter odšla pogledat. Ko je videla, kako skuša nekdo vlomiti v njeno sobo, je zakričala, naka sta planila nanjo vilmiljeva tovaršila in ji zamahnila sosedo, ki so prva dva prišli, tretjemu pa je jarksi župan g. Giovanelli odvzel delavsko knjižico, naka se mu je posreželo pobegniti. Bežal je kar po cellem snegu proti Trzinu. Zasedoval ga je komandir orožniške postaje v Domžalah g. Skok in ga v Trzinu tudi aretirali.

Kakor vse kaže, je omenjena trojica bila precej dobro pripravljena na vlom, saj so pri njih dobili dolg nož, vtrih in revolver, ki pa je bil najbrže kje ukraden. Zelo verjetno je, da imajo na vesti že marsikak vlom, kar bo dognala natančnejša preiskava.

Ostale vesti

— Vreme. V Sloveniji je mraz zmeren in ni bilo še nikakih hujših snežnih viharjev, ki bi ovirali na progah ljubljanskega ravateljstva promet. Ta se vrši redno tudi v sosednjih in drugih banovinah. le na jugu so nastale večje snežne ovire in vsled tega zamude. Hujše prometne ovire so radi snežnih metežev in mraza nastopile v sosednjih državah. Dunajski brzovlak je imel včeraj polumno zamudo, jeseniški brzec, ki prihaja iz Monokovega, pa 70 minut. OES je privozil včeraj v Ljubljano z 130 minutno zamudo, dočim je imel belgrajski brzovlak št. 4 le 6 minut zakasnitve. Mraz sedaj nekoliko odjenjuje. V Sloveniji se je včeraj jutranja temperatura gibala od —6 do —10 C. Najhujši mraz je bil v Kranjski gori (—10 C) in prav tako na Bledu. Na Rakeku in po drugih krajih Notranjske brije ostra burja.

— Vremenska poročila SPD. Zaplana, 25. jan. Temperatura —12° C, snežni, veter jugovzhodni, snega na podlagi 30 cm (10 cm pršišča), suh pršič. Smuka idealna. — Begunje pri Cerknici, 25. jan. (Menešija). Temperatura —10° C, burja, snega na podlagi 15 cm, smuka idealna. Izgledi za smuške ture v okolici: Kožljek, Strazišče, Otave, Počboje Slivnice, odlični. — Kofce, 25. jan. Temperatura —8° C, na lahno sneži, novega snega pršišča 10 cm, brez vetra. Smuka dobra.

razkola. Ti so tičali namreč že v tedanjem močnem nasprotju med Staroslovenci in Mladoslavenci. — Pisatelj se večkrat zanimivo dotika Beneških Slovencev, a ne odgovori nam na najvažnejša vprašanja: Zakaj so ti viseli na Italiji. — Netočna je slika »Prve majske deklaracije« (str. 148), kajti vojvodinski Srbi so zavzemali precej drugačno stališče, ki je bilo kaj znalo zadržljivo z jugoslovanskim programom. — L. 1875. Taaffe se ni bil min. predsednik, in tista leta, ki jih pisatelj na tem mestu opisuje, sploh ne minister. — Prav neumesten je izraz, da so Slovenci Taaffeja »lakajsko podpirali«, kajti nobena vlada ne prej ne pozneje jim ni dala toliko kot ravno ta. — Registrira ustanovitve čepovanske »Citálnice« in »Slovenske jezik« v Biljani, a nikjer ne pove, da sta bili to izrazito katoliški organizaciji, kar je jako važno za razumevanje »sloga«, ki je na splošno tedaj še vladalo. — »Peta kurija« ni bila delo princa Hohenlohe-a, temveč Badenijevo, saj je bil Hohenlohe tedaj še mlad — komaj 32 let star — okrajni glavar na Češkem.

Takih netočnosti, vprašanj, ki nujno zahtevajo odgovora za razumevanje posameznih poglavij, neumnosti ali nepravilnih pisateljevih opomb, kričetičih vrzeli itd., bi lahko našel še nekaj tucatov, ki naj zadržujejo te. Vsekakor pa seveda moram poudariti, da kljub spredaj navedenim velikim in bistvenim hibam Gabrščekovo delo nikakor ni brez vrednosti. Obratno: zbrana je v njej mnogo, dobro porabnega gradiva in dragocena je marsikatera drobtina, čeprav bi nam bil g. pisatelj na tako obsežnem prostoru lahko podal vse kaj drugega. Ako se drugi del njegove knjige še ne tiska in ako ni prav bistveno drugačen, ga nujno prosimo, da rokopiš še enkrat popolnoma predelja, kajti velika in nepopravljiva škoda bi bila za naše politično zgodovinarstvo, če bi se zamudila ta lepa prilika in bi nam nudi tudi drugi del namesto izčrpane, plastične in pravilne slike le tako pičlo, mršavo in anostansko gradivo.

Fran Erjavce.

— Putnikove izletnike na Dunaj opozarjamo, da je odhod iz Ljubljane v soboto dne 28. t. m. z glavnega kolodvora z brzovlakom ob 20. Zbirališče izletnikov je v kolodvorski restavraciji (dohod iz Masarykove ceste), ob 19, da se medsebojno seznanijo, prejmejo znake, vozne reče in še zadržanja navodila za potovanje.

— Prepovedan tisk. Službene novine št. 18 od 25. t. m. objavljajo, da je prepovedalo državno pravdnštvo v Zagrebu prodajanje iz razširjanje tednika »Glas, tjednik za komunalna, socialna i kulturna pitanja periferij«, št. 3 od 21. t. m. in tiskopisa »Studente«, št. 5 od 19. t. m., ki se tiskata v Zagrebu.

— Učiteljski pevski zbor J. U. U. v Ljubljani. Pevci, pevke! Z ozirom na odpadle semestralske poslušnice se pevski tečaj ne vrši kakor prvotno določeno, ampak šele 2., 3., 4. in 5. februarja istotam. Pričetek 2. ob 9. — Odbor.

— Razpis. Jugoslovanska gasilska zveza »Ljubljana« razpisuje za dve najboljši koračnici nagradi po Din 1000 in Din 800. Prva skladba z naslovom: »Vrlim gasilcem« bodi melodijozna, da se ji bo moglo kasneje dodati primerno besedilo. V drugo koračnico je vnesti gasilske signale. K vsaki skladbi za orkester dodaj avtor po eno koračnico za rog trobentaškim zborom. Skladbe je doposlati predsedstvu do konca maja t. l. — Zvezno predsedstvo.

— Ceste v Savski banovini. V savski banovini imajo 1369 km državnih, 6195 km banovinskih in okrog 25.000 km občinskih cest.

— Huda nesreča delavca. Na parniku »Njegoš«, ki je vkrcan v splitski luki, se je pripetila huda nesreča. Pri nalaganju cementa je v skladišču popustila železna greda in delavec Luka Slavič, star 48 let, je padel 10 m globoko v skladišče. Zlomil si je obe nogi in obe roki. Premesil so ga v državno bolnišnico, kjer so mu nudili zdravniško pomoč.

— Pri utrujenosti, razdražljivosti, tesnobi, pomanjkanju spanja, srčnih težkočah, tiščanju in prsih pospeši naravna Franz-Josef-grenčica izdatno kroženje krvi v spodnjem delu telesa in pomirljivo učinkuje na valovanje. Profesorji za boleznih prebavil izjavljajo, da se izborni obnese »Franz-Josef«-voda kot čistilno sredstvo pri pojavih, ki izhajajo iz samootrovnega kanala debelega črevesa. — »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in zadevnih trgovinah.

— Z medvedom se je srečal. V neki vasi pri Banja Luki se je pripetil zanimiv slučaj. Kmet Gjuro Malbaša se je v gozdu srečal z medvedom. Da bi se rešil, je splezal na drevo. Medved je plezal za njim, pa se je zaradi njegove teže odrgala veja in medved je padel na tla. To je kmeta rešilo. Medved se je še nekoliko pomisljal, nato pa je odhcal dalje po gozdu. Kmet se je ves prestrašen vrnil v vas. V omenjenem gozdu je gotovo še več medvedov, ker je nekaj dni prej neki inženier prav na istem mestu ustrelil medveda, ki je tehtal nad 300 kg.

— Samomor 88-letnega starca. V vasi Vitajini pri Dubrovniku se je v samomorilnem namenu zabolal z nožem v želodec 88-letni kmet Zupanovič. Zanimivo je, kako je samomorilec prišel do kuhinjskega noža. Prosil je za jabolko in nož, s katerim bi jabolko razrezal. Ko so mu zaproseno dali, si je takoj porinil nož v želodec. Čeprav so takoj poklicali zdravnika, ni nobenega upanja, da bi starec ostal pri življenju. Živel je v dobrih gmotnih razmerah in ima tri odrasle sinove.

— Smrt v vodnjaku. V Domašincu pri Prelogu je 24-letni posestnikov sin Anton Tkalec vtekel iz vodnjaka vodo za napajanje živine. Pri tem mu je spodrsnilo in ker je bila ograja okrog vodnjaka visoka samo 80 cm, je padel v vodnjak. Ko so ga domači potegnili iz vodnjaka, je bil že mrtel.

— Požar v hrvaškem Primorju. V Skrljevu pri Sušaku je v sredo zjutraj nastal požar v hlevu Avelina Pripiča. Ker je brila huda burja, se je ogenj hitro razširil. V hlevu je bil prašič in razna krma. Pripič je šel kljub življenjski nevarnosti neopazen v hlev, da bi rešil prašiča. V tem se je pa hlev zrušil in pokopal pod seboj Pripiča, ki je zgorel.

— Verne Jules: Dvajset tisoč milj pod morjem. Ljudska knjižnica, zv. 44. Založila Jugoslovanska knjigarna, v Ljubljani, l. 1933. Str. 292, cena broš. izdovod Din 28, vez. Din 40. — Kdo ne pozna tega nedosežnega pisatelja fantastičnih zgodb, čigar drzna domišljija vodi bralca po vseh kontinentih, po globinah vseh morij in celo na luno. Toda kar nam opisuje Verne v svojih mnogoštevilnih delih, nikakor ni gojo fabuliranje, temveč nam z res vseobsežnim znanjem nudi v obliki napetih povesti vse dotodanje izsledke znanosti na dotičnih poljih, te izsledke pa dopolni potem še z vprav občudovanja vredno fantazijo, ki pa ostaja povsod v mejah možnosti in so poznejši uspehi na raznih znanstvenih poljih res potrdili ali pa uresničili že celo vrsto Verneovih sanj. Ne moremo se tedaj čuditi, če ima Verne po vsej zemeljski obli na milijone navdušenih bralcev, saj pa nudi tudi res vsakemu, zlasti pa še doraščajoči mladini, polno mero zabavnega in poučnega čtiva v najbolj napeti obliki. Naravnost škoda je zato, da imamo Slovenci prevedenih še tako malo Verneovih del in tem bolj moramo torej pozdraviti to, ki nam ga je pravkar poklonila jugoslovanska knjigarna. V njem nas vodi pisatelj s podmornico »dvalet tisoč milj pod morjem«, kjer vsi zavzeti strmino pred čudesi podmorskega rastlinstva in živalstva, kjer se borimo s strašnimi morskimimi somi in polipi, nabiramo v Indijemski oceanu bisere, brskamo med zakladi potopljenih ladij in dosežemo pod ledenimi gorami celo južni tečaj. Skratka: domišljija tu ne pozna meja in tudi mi ne odložimo knjige, dokler nismo prispeli do zadnje strani. Prepričani smo, da bo naša knjiga tudi pri nas tisoče navdušenih bralcev povsod, med starimi in mladimi, v mestih in na kmetih.

— Proti kašlju, hripavosti, kataru. Kot staro preizkušeno sredstvo proti kašlju, prehladu dihalnih organov, hripavosti in zasluženju so znane skoro po vsem svetu Kaiser-jeve prsne karamele in se dobijo sedaj v originalni kakovosti v lekarnah, drogerijah in kjer so vidni plakati. V lastnem interesu konzumentov je, da izrecno zahtevajo originalno kakovost (cena 5 Din za vrečico ali 12 Din za ploč. škaflo), ker se nahajajo v prometu tudi ničeva ponarejanja.

— »Franz-Josef«-grenčica poveča moč umstvenemu in fizičnemu delu.

Celje

— Vincencijska konferenca sporoča vsem, ki se obračajo nanjo zaradi pspora, da je vsaka prošnja zastoj, ker je ves denar že posel. Večkrat smo že v teku letošnje zime na tem mestu poročali, da nimamo nobenih dohodkov, kar smo pa mimogrede dobili, je bilo tako malo, da ni zadoštevvalo niti za najnujnejše potrebe.

— Vioolinist Miran Viher izvaja na svojem koncertu v sredo dne 1. februarja v Celju v Unioinu sledeče skladbe: Arc. Corelli: Viojinska sonata št. 5. Joh. Seb. Bach: Viojinski koncert a-mol. W. A. K. Mozart: Viojinska sonata št. 8. H. Vieuxtemp: Balada in poloneza. Ant. Dvořak: Slovenski ples. Paganini-Szimanovski: Caprice št. 20, 21 in 24. Klavirski part je v rokah pianistinje gospe Mirce Saneinove.

— Umrlj so v tukašnji javni bolnišnici: Mirč Ivan, 2 in pol leta, sin posestnika iz Marija Gradca. — Podpečan Florijan, 59 let, posestnik iz št. Ija pri Velenju. — Kveder Adela, 12 let, hči trgovca v Zalcu. — Primož Avsec, 57 let, posestnik iz Krčinca pri Slatki gori. — Miha Pertinač, 47 let, dninar iz št. Ruperta nad Laškim. Naj počivajo v miru!

— Plačevanje najemniškega vinarja. Mestno načelstvo celjsko opozarja hišne posestnike, da je dne 1. januarja t. l. zapadel v plačilo prvi obrok najemniškega vinarja (gostaščine). Dokler novi predpisi niso izvršeni, je najemniški vinar plačati na podlagi predpisa preteklega leta. Stranke se pozivljajo, da že zapadli obrok plačajo pri mestni blagajni celjski zanesljivo do 31. januarja t. l. Po preteku plačilnega roka se bodo zaračunale zakonite 64 zamudne obresti. Plačila, ki bodo pa izostala po preteku 6 tednov od dneva dospelosti, se bodo iztirjala izvršilnim putem.

— Posesno gibanje. V sredo smo poročali pod tem naslovom, da je Kapunov grad pod Miklavškim hribom prišel v druge roke. Včeraj se je zgledil v »Slovenčev«-podružnici v Celju gospod, ki je pooblaščenec pravih lastnikov in nam izjavil, da grad še ni prodan.

— Drsalšče v mestnem parku. V soboto dne 28. t. m. ob 8 zvečer in v nedeljo dne 29. t. m. ob 11 dopoldne nastopijo na drsalšču SSK Celje v mestnem parku Pavel Schwab iz Celja, jugoslovanski prvak v drsanju, Emanuel Thuma, Franc Avčin, oba iz Ljubljane in Jelka Sever iz Ljubljane, državna prvakinja v umetnem drsanju. Produkcija se bo vršila ob glasbi in bodo nastopili tudi v parih.

Ptuj

Smrtna kosa. Umrl je po dolgi mučni bolezni Anton Gojčič, posestnik v Rogoznici pri Ptuj, v 42 letu starosti. — Emilija Lakner, zasebnica v Ptuj, v 78 letu starosti. Blag ji spomin!

Orožje krajevo. Tukašjemu puskarju Ernestu Daschu, je neznan uzmovič odnesel iz trgovine več revolverjev. Policija je uvedla preiskavo.

Tatvine. Mizarju Alojziju Viharju v Braslovcih, občina Polensak, je bilo iz zaklenjene kleti ukradeno novo moško kolo znamke »Velo nero«, vredno 1600 Din. Tatu je orožništvo že na sledu. — Janžu Svenšku, posestniku v Starošinčih, občina Sedlaček, so neznan storilec odnesli več sodov in večjo množino perutnine. Preiskava je v teku. — V lovekem revirju v Starošinčih, občina Cirkovci, so zasačili divjega lovca, ki je nastavlil 24 zanj za zaice. Orožništvo ga je prijavilo sodišču.

Nov odvetnik. Odvetniški je položil tukašnji domačin dr. Jurij Sluga. Odvetniško pisarno otvori v Ptuj.

Burja na Boču

Prosinčev sv. Pavel, pravijo, je hud mrazovec. Konju so pene primrzile k udi. Pa Savel menda ni jedil na konju v Damask. Prav pa je, da je praznik tega nekdanjega preganjalca Cerkev postavljen sredi ostre zime, ki preganja in mori življenje v naravi. Celo lisica se je z Boča približala selu. Lisjak brešči v gošči na hribu. S kratkim, hripavim, pritaenim pasjim glasom je obstal na brdu in se zagledal proti vasi. Zjutraj se vidijo okrog hiše in hleva lisji sledovi. Mačke se v podstrešju skrivajo pred lisico. Vendar se ji kdaj posreči, da katero prehit in ugrabi. Tudi na Slatini so jo videli, ko se je v ranem jutru prithotapila skozi park in izginila v gošči nad Janino. Plice so v strahu in mrazu pribežale k ljudem pred domove.

Burja brije in mete s snegom; v hribskih kočah je skoraj že vsa okna zastrla s snežnobelimi zastori. Skozi vsako špranjo vam usili svoje dolge, tenke, ledene prste. Kočarji tožijo: »do svečana imamo še les, potem pa naj pride kres ali smrt, da nam pomaga iz stiske.« V hlevu prezeba živina, nastlana tla ji pod nogami zmružejo. Ali se vrača zima iz leta 1928?

Solska deca gazi sneg do kolen. Na drsanje, kepanje in sankanje in smučanje hribska deca nič ne misli; s tem naj se zabavajo srenejši otroci, ki dobe še denar za sanke; ko ga hribei ne dobijo niti za lesene opanke. Časi se izpreminjajo. Zime, bele zime, se selski otrok ne more več tako veseliti kakor včasih. Vi vsi, ki vedro in veselo drčite na saneh in smučih, spomnite se včasih naših ubogih hribskih otrok! Naredite pri svojih smučarskih tekmah dobrodetni dan zanje!

Makarska v Dalmaciji

Slovenski frančiškanski klerik piše iz ondotnega samostana, 22. jan. med drugim tudi tole: »Morda mi ne boste verjeli, da so tukaj že — črešnje zrele. V oktobru je padala strašna toča, bolj debela kot orehi. Vse je stolkla. Na našem samostanu je zdrobila več ko 200 šip; prav tako tudi drugod. Od tedaj je pa vedno lepo vreme. Dreve se je razvezelo in sedaj v januarju so že črešnje zrele. Trta je pa toliko grozditev pogнала, da jih niti spomlad ne požene toliko. Danes pa pihlja luta burja, kakršne ni nikjer v Sloveniji. Morje je vse belo. Burja dviga iz njega cele oblake, da je na morju videti kakor kašdar se pred nevihto kadi po cestah prah.

Uteniglo bi vas tudi zanimati, da je v našem samostanu umrl o. Pogačnik. Rodom je bil iz Trsta, zadela ga je kap. Bil je izreden matematik in astronom. Mnogo reči je izumil, pa razen ene ni dal ničesar patentirati. Zgradil je bil balon na principih, na katerih je pozneje Zeppelin skonstruiral svoj balon; a ga ni hotel dati patentirati. Ko je zadnje čase zopet nekaj izumil in so ga sobratje silili, naj si oskrbi patent, ni hotel, češ da ne ve, če bi izum morda kdo uporabil kdaj za slabe namene. Zapustil je mnogo spisov, morda se bo dalo iz njih kaj novega dobiti. Ker je bil premalo pazljiv, mu je neki Nemec en izum ukradel. Nobenemu ni hotel povedati, kaj je bilo to, bolelo ga je pa tako, da mu tega ni smel nihče spomniti. Sam si je napravil posebne daljnogleda za zvezde, s katerimi se je mnogo bavil. Bil je pa tako raztresen, da je njegova raztresenost prišla v samostanu in v okolici že kar v pregovor. Včasih je šel po več ur daleč prav v nasprotno smer, kot je pa mislil, pa se ni zavedal. Bil je pa pri vsej svoji uženosti ponižen kot otrok, pravi vzor evangelijske preproščine. Lepo nam je svetil s svojo svetlostjo.

MUČNO JE POSLUŠATI

takšno predavanje! Radi hudih napadov kašlja ne more jasno in nepretrgano govoriti. Zanj in za poslušalce prava muka!

Zakaj ne vzame

KRESIVALA?

Neštetokrat se je že obnesel zoper kašelj, tudi njega bi ozdravil.

Dovoljeno od Min. socialne pol. in narodnega zdravja S. št. 16562 od 29. IX. 1932.

Naznanila

Prosvetno društvo Trnovo v Ljubljani, vpri-zori v nedeljo dne 29. t. m. ob 8 zvečer dve igri. Prva bo izvirna domača spevoigra v treh slikah: »Kovačev študent«, druga pa je enodejanka: »Kakršen gospod tak sluga«. Zato vse prijatelje našega odra že sedaj opozarjamo na nedeljski program. — Odbor.

Zabavni večer priredi na Svečnico, 2. febr. 1933 ob 19 v dvorani Delavske zbornice, Miklo-sičeva cesta 22, Katol. prosv. društvo za franči-škansko župnijo v Ljubljani. Spored obsega v glavnem sledeče: 1. Zdravnikov strežnik, burka v treh dejanjih; 2. Šaljive poje kuplete, pripo-veduje smešnice itd.; 3. Stražar in postopač, ko-mičen duo; 4. gd. Kos Dora, sopranistka, zapoje Heinsov »Grob na pustinji, Emil Adamič: »Uspa-vanka«; 6. P. France: Ačkovo »Jeftejeva lepa hči«; 5. Šaljivec; 6. V. Vodopivec: Srce in denar, spe-voigra v enem dejanju (pevske vodstvo g. prof. Božidar Bajuk); 7. Šaljiva pošta. Režijo vs-h dramatičnih nastopov ima Lenček Lado, pevske točke pa spremlja na klavirju P. France Ačko OFM. — Prireditel bo pri pogrnenih mizah. — Radi pestrega sporeda se obeta prav prijetna in pošena zabava, in zato vse naše prijatelje že danes vabimo, da se je udeleže. — Vstopnice po 6 Din se dobe pri vratarju na porti frančiškanskega sa-mostana in pa pol ure pred pričetkom »Zabav nega večera« pri blagajni. Priročno vabljeno!

Violinski koncert Karla Rupla. Najodličnejši slovenski violonist g. Karel Rupel priredi tudi v letošnji sezoni samostojen violinski koncert, in sicer v ponedeljek dne 6. februarja v Filharmoni-čni dvorani, na kar že danes opozarjamo vse številne prijatelje našega violinskega virtuza. — Vstopnice bodo od ponedeljka dalje v predprodaji v Matični knjigarni.

Interna produkcija gojencev drž. konservato-rija ljubljanskega, na kateri nastopijo gojenci: Franko Otakar (klavir), Gus Kazimira (klavir), Žiža Peter (klavir), Kristan Anica (sopran), Sporn Olga (klavir), Sever Marko (violina), Mahkota Marjana (klavir), Žagar Drago (bariton), Drmetla Anton (klavir), Burger Drago (tenor) in Adamič Bojan (klavir). Produkcija bo v ponedeljek, dne 30. jan. ob 6 zvečer v Filharmonični dvorani. Podrobni spored javimo.

Jesenice. V nedeljo, 29. jan. ob osmih zvečer vpri-zori Krekovo prosvetno društvo Kalmanovo opereto »Grofica Marica«. Vstopnina znižana.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 27. januarja: 11.15 Solska ura: sveto-savska proslava. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Cas, poročila, borza. 17.30 Ura dunajske glas-be, izvaja salonski kvintet. 18.30 Ziljska dolina (dr. K. Capuder). 19.00 Francoščina (prof. Kuret). 19.30 Zdravstveno vprašanje za družino in dom (dr. Malka Simec). 20.00 Prenos svetosavske be-sede iz Uniona. 22.00 Prenos svetosavske besede z Dunaja. 23.00 Cas, poročila.

Sobota, 28. jan.: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče — 17.00 Salonski kvin-tet, izvaja program po željah poslušalcev — 18.30 Angleščina (ga. Orthaber) — 19.00 Plačilo za redno in čezurno delo (R. Smersu) — 19.30 Iz zgodovine filozofije (dr. Fr. Veber) — 20.00 Prenos opere iz Zagreba — 22.30 Cas, poročila, plošče.

Drugi programi

Sobota, 28. januarja:
Zagreb: 20.00 Prenos iz opere. — Milano: 20.45 Pester večer. — Barcelona: 21.05 Radio orkester. — London: 21.30 Koncert B. B. C. or-kestra. — Stuttgart: 20.00 Pester večer. — Ber-lin: 19.30 Koncert. — Belgrad: 20.00 Zagreb. — Rim: 20.45 Operni prenos. — Beromünster: 19.45 Godalni kvartet v D-duru. — Langenberg: 20.00 Veseli večer. — Dunaj: 20.00 »Faust«, igra. — Mdnach: 20.15 »Češki muzikantje«, igra. — Bu-dapest: 21.45 Koncert opernega orkestra. — Var-šava: 20.00 Lahka glasba — 22.05 Chopinova kompozicije.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA

Začetek ob 20

Petek, 27. januarja: DOPUST NA FRANCOSKEM. Premijera. Red C.
Sobota, 28. januarja: VODA. Red D.
Nedelja, 29. januarja ob 15: CELJSKI GROFJE. Iz-ven. Globoko znizane cene. — Ob 20: DOPUST NA FRANCOSKEM. Izven.

OPERA

Začetek ob 20

Petek, 27. januarja: Zaprtlo.
Sobota, 28. januarja: NIZAVA. Debut gosposdne Milene Verbljeve. Izven. Znižane cene.
Nedelja, 29. januarja ob 15: MAKON. Izven. Zni-zane cene. — Ob 20: PRI BELEM KONJOKU. Izven. Znižane cene.

Japonski vojak

Japonski vojak je več kot enkrat dokazal, da lahko tekmuje v hrabrosti in vztrajnosti z vsako evropsko armado. Pred 60 leti so se odpravljali japonski vojščaki z lokom in strelico v boj. Danes pa je ta vojska na višku oborožitvene tehnike. — Vendar se loči japonski vojak v mnogočem od evropskega; je po postavi majhen, koščat, čestokrat tudi ozkih prsi. Kljub temu je njegova spretnost odlična. Nobena država na svetu ni po svoji geografski skromnosti tako mogočno pripravljena za infanterijsko službo kot Japonska. Množice rekrutov, ki jih daje dežela, so navajene na težko delo od otroških dni sem. Saj morajo gorjanci po mnogih stezah in ozkih cestah, kamor avtomobil ne more, sami nositi težke tovore; zakaj kónj ima Japonska jako malo. To je gotovo dobra predšola za bodočega vojaka. Obratno pa je s konjenico: Japonec ima že vrojen odpor proti ježi.

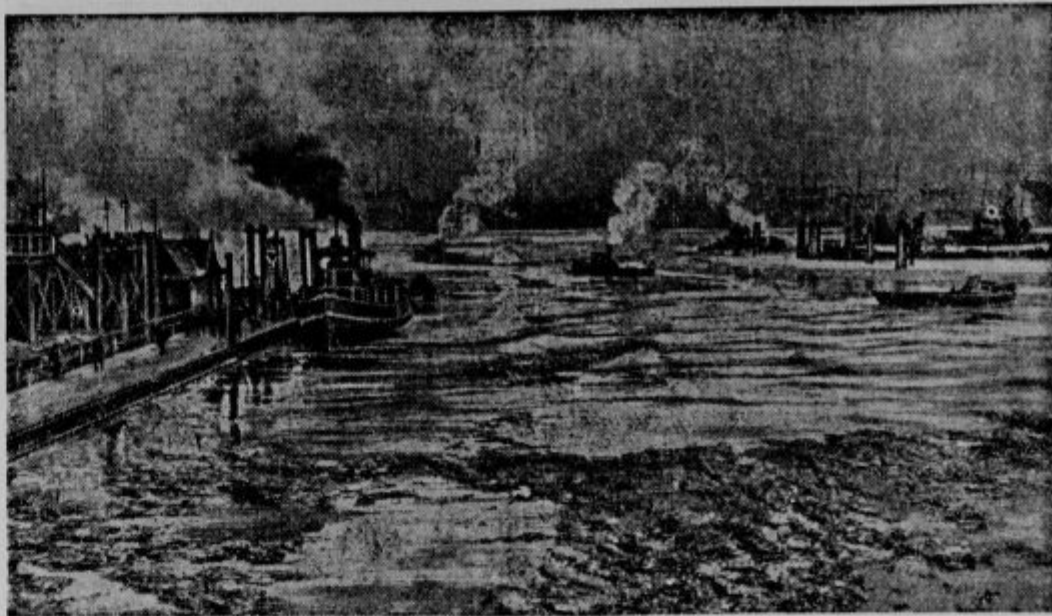
Največ težav prizadeva japonskemu vojaku pač nošnja uniforme. Saj je navajen le na lahko volneno odelo s slamnati sandali, nikakor pa ne na debelo vojaško platno in težke škornje evropskega izvora! Doma spi Japonec na tleh. Tu pa se mora privaditi postelji, v kateri se počuti tujega, zakaj zmerom ga bode misel, da bo zdrknil z nje. Vendar se privaja Japonec na vse novotarije s humorjem na ustih.

Vstop rekrutov v vojaško službo se vrši kaj slovesno; častniški zbor, sorodstvo mladega vojaka in vsa moštva se udeležijo tega trenutka. Japonski vojaki stanujejo v lesenih barakah. Prvih 6 mesecev ne smejo zapustiti taborišča. Tedenski dopust se le redkokdaj dovoli. Ob nedeljah pa vodijo re-

krute k zgodovinsko znamenitim trgov in spomenikom. Na petje med korakanjem polagajo Japonec posebno važnost. Na borbe z bajonetom posebno pazijo. Plača je komaj imena vredna; denarnih darov ne sme vojak nikoli sprejeti od svojih sorodnikov. Saj je dobro hranjen, pa tudi po naravi sami brez potrebe in z vsem zadovoljen.

Čistost in higijena igrata tu važno ulogo. Kakor sleherni Japonec, ima tudi vojak posebno veselje do vroče kopeli. Tudi pijačo ljubi le, če je vroča. Hrana obstoja v glavnem iz riža, rib, zelenjave, čaja, včasih tudi iz mesa. Vaje se vrše tudi ob najhujšem mrazu. Prestopki proti poslušnosti so izredno redki. Pijanost je kazniva le tedaj če trpi radi nje služba. Vojno ujetništvo se smatra za nedopovedno sramoto. Glavni praznik jim je cvetenje črešenj; takrat okrasijo vojaki kolibe in dobe boljšo hrano.

Vojna obramba je bila prvotno predpraveca višjega družabnega razreda, tako zvanega plemenitega samuraja. Leta 1875 pa so uvedli splošno vojaško dolžnost. Japonski častnik se pripravlja za svoj poklic v kadetnih šolah. Japonski častnik je na nogah podnevi in ponoči. Službi posveča vso svojo osebnost. Ljubi sport in borenje, le v ježi ne najde nikakega zadovoljstva. Njegove življenjske potrebe so zelo neznatne, zato pa se ubrani vsem dolgovan, ki tlačijo častnike drugih držav. Strogo se pazi na to, da ne bi bogatejši častniki s svojim sipanjem denarja vplivali na življenjski standard svojih tovarišev. Svojim padlim tovarišem izkazuje Japonci najvišje časti, pa naj bo to častnik ali prostak.

Zima v hamburški luki. Oster mraz, ki je zadnje dni pritisnil, je zgradil v hamburški luki debelo ledeno plast, katere seveda zapira vstop manjšim ladjam. Zategadelj je bilo zaposlenih ves dan šest ledolomilcev, ki so led zdrobili in pomagali posamezne ladje spraviti v tok.

Živali v številkah

Oppenheimer, profesor zoologije na berlinski univerzi in letošnji uradni govornik ob zaključku zimskega semestra, je presenetil poslušalce z visokimi številskimi. Zračunal je po dolgem naporu delu, koliko vrst živali biva na zemlji. Ugotoviti točno število vseh živih bitij seveda ne bi bilo mogoče. V XVIII. stoletju, ko se je porajala zoologija, je našel njen utemeljitelj Linné v celoti samo 1100 vrst živali. Zdaj pozna zoologija najmanj 400.000 vrst. Na prvem mestu so žuželke z 280.000 vrst. Samo hrošči štejejo 120.000 vrst, metulji 50.000, a muhe 40.000 vrst. Na drugem mestu so ribe z 12.000 vrstami, od katerih biva samo 300 v sladki vodi. Ptice štejejo 10.000 vrst, mehkužci 8000, raki 6000, plazilci 2500, pajki 2000, dvoživke 1200 itd. Zanimivo je, da so sesalci, najvišje živali, jako maloštevilni. Poznamo jih samo do 2000 vrst. Profesor Oppenheimer je poskušal ugotoviti tudi razširjenost posameznih živali. Med drugim računa na zemlji približno 10 milijard podgan, ki so torej petkrat številnejše kakor človeštvo.

Srečna mati

Trije sinovi, ugledni duhovniki, Edvard, Rajmund in Leland Sellman so darovali te dni v cerkvi sv. Marije v Little Fallsu (USA) ob treh oltarjih istočasno sveto daritev za pokoj duše njihove matere, ki je te dni umrla.

Francoska kazenska kolonija v Cayenni je sprejela te dni prvokrat škofa. Bil je to monsignor Gourtay iz Pariza, član kongregacije svetega Duha.

Spomenik telefonistkam

Na Kubi zbirajo za spomenik telefonistkam, ki so s svojo požrtvovalno hrabrostjo rešile tisočim ljudem življenje. Ob priliki zadnjega tornada je ostala telefonistka malega mesta Santa Crux del Jur ob telefonu, dasi je bila sama v smrtni nevarnosti, in vsem naročnikom telefonirala, naj se brž umaknejo, da se bliža orkan. — Med drugimi je obvestila tudi svojega zaročenca, ki je takoj prihitel na pošto in ji pomagal reševati ljudi. Tako sta ta dva plemenita človeka rešila tisočera človeška življenja. A ko je tornado zdivil naprej, so našli oba pod poštnimi razvalinami. — Podobno se je zgodilo ob priliki nagle povodnji. V mestu Puerta Taraffa sta naznanjali sestrji Cella in Marija Valori vsem ljudem, da se bliža vodna katastrofa. Povodenj je med drugim odnesla tudi telefonsko postajo in kajpada obe junakinji.

Hitler in protestanti za mir . . .

Hitlerjev štab, ki se je pobratil z modernimi protestanti, je dosegel, da je tliški prosvetni minister izdal zapoved, naj po vseh šolah začnejo moliti proti versailleski mirovni pogodbi!

Dva Piccarda. Slavní učenjak za stratosfero, kamor se je že dvakrat vzpel v gondoli (levo) in njegov brat Jean, ki mu je skoraj za las podoben. Jean Piccard živi v Ameriki.

Francija se brani parniških požarov. Težke parniške katastrofe, ki so jih prizadeli požari, so napotile francosko mornariško ministrstvo do tega, da je uvedlo na slehernem parniku večjo grupo izkušenih gasilcev. V ta namen prisostvuje del posadke odgovarjajočemu pouku in upanje je, da bodo požari, kakršne so doživeli parniki »L'Atlantique« in »Philippar«, v bodoče prenehali. Slika: Mornarji parnika »Isle de France« pri vajah z maskami proti dimu.

Škofi na svobodi

Po poročilih iz Rige se je po dolgem trudu posrečilo katoliškim krogom, da so sovjeti izpustili bivšega leningrajskega katoliškega škofa Gloskina na svobodo. Gloskin je bil pred desetimi leti obsojen na pet let prisilnega dela in na izgon v Sibirijo. Zdaj je prispel v Rigo, kjer ga je ljudstvo prisrčno sprejelo.

Senzacija londonske družbe je vsekakor bila poroka guvernerja angl. banke Montagne Normana, ki ima že 61 let, s 33 letno Priscilo Worsthorne, ločenko.

Hripa na severu

Na Angleškem leži radi hripe velik del prebivalstva. Tudi smrt kosi neprestano. Tako je podleglo zadnji teden 1041 oseb zavratni bolezni, kar je v primeri s predzadnjim tednom (681 oseb) velik korak na slabše. Enako je zagrabil ta bolezen tudi Nemčijo, kjer so morali v mnogih pokrajinah zapreti šole.

Angleški letalec Hope bi se skoraj ponesrečil, ko je iskal pogrešanega letalca Hinklerja. Sled za poslednjim je povsem izginila. Hope se je zategadelj vrnil v London, posebno še, ker je sedanje vreme neprimerno za iskanje. Po gorah vladajo snežni sameti in magla.

Tehtne besede o sodobni družini

Na praznik sv. Družine je ob prisotnosti velikega števila vernikov govoril poljski primas kardinal Avgust Hlond, karakterističen govor za dobo, v kateri živimo. Pokazal je na sodobno moralno krizo, ki jo živi družba, a ki se zadira tudi v družinsko življenje:

»Poraz kulture povzroča navadno tudi poraz družin, dekadenco človeštva, njegov razpad. Na zdravem telesu družine se je dvignilo veliko rimsko carstvo do nezasišane moči, oslabiljenju družin pa je sledil razpad imperija. Krščanstvo je prepovedalo družino in na njej temelji. Danes je žal prenehala družina prvega krščanskega veka. Zabava in razvada je danes prevzela naše matere, zatorej nimajo časa za otroke. Nemarni sodobni egoizem, znan pod imenom »napredek«, izključuje otroke iz našega življenja. To razbijanje pojmov se vnaša že med katoliške vrste. Na dan sv. Družine hočemo poudariti neizmerno vrednost pravih družin, zakaj le v pravi zdravi in močni družini je pogoj za srečno bodočnost človeštva...«

Slepi mojster-pianist Imre Ungar (Madjar po narodnosti), ki si je zadnje leto pridobil mednarodno Chopinovo nagrado v Varšavi, prireja trenutno koncerte po velikih evropskih mestih (Paris, London, Berlin) in sicer z velikim uspehom.

Nova narkoza

Profesor Viljem Baetzner, ki deluje v berlinski bolnišnici Martina Lutra, je opozoril na povsem novovrstno narkozo, ki se daje v obliki injekcije v veno, a odstranja vse neprijetnosti, ki so spremljale dosedanje vrste narkoz. Imenovani profesor je s to narkozo opravil že 220 operacij na slepiču, želodčnih čirih, zlomljenih kosteh itd. — Nova narkoza se imenuje evipan, a je sestavina natrija in bele soli, kar se rado v vodi raztopi. Ta tekočina se nato vbrizgne v veno (po 5—10 kubičnih centimetrov) in deluje na operiranca kar se da ugodno.

4000 let staro žito

Ravnateljstvo muzeja v mestu Perugii je odkrilo v jami Belvedere podzemsko skladišče žita, graha in fižola, ki izhaja izpred 4000 let. Je pa popolnoma ohranjeno. Gotovo je, da so to ostanki pastirskih narodov, ki so že sejali žito, saj pričajo o tem vsi priloženi predmeti.

»Berlinska kavarna« je priredila svojim gostom drsališče. — Tu dvorijo natakariji na drsalkah.

Denar še ni sreča

Londonski list »Daily Mail« prinaša značilno pismo nepodpisane naročnice: Pisali ste zadnjič, da zadeva kriza samo reveže, dočim lahko nadaljujejo bogataši nekdanje življenje. To pa ni res, in vaš dopisnik me bo lahko obiskal, če se boče prepričati. Sem 62 let star, imam nad 10.000 funtov sterlingov letnih dohodkov, a vendar nisem srečen, ker sem postal samotar. Moja soproga in sin sta odšla v inozemstvo. Trije služabniki so na dopustu, a četrti je obolel na španski. — Moj telefon se ni oglašil že dva tedna. V mojem parku imate, kolikor hočete fazanov in kuncev. A mladina ne mara pohajati na lov s starem, zato sem vedno sam. — Poročevalec je tudi obiskal bogatega nezadovoljnega in ugotovil, da je res popolnoma sam. Prav za prav je postal tudi on žrtev krize. Ljudje njegove starosti, ki so mu delali družbo, so zdaj obubožali. Zato nima milijonar nobenega razvedrila več. Revež!

Smešnice

»Povejte mi, mladi človek, kako ste le padli v iglarski stan?«
»Že kot otrok sem imel največji interes za deske, gospod ravnatelj.«
»No, pa zakaj niste rajši postali mizar?«

Na sodišču: Sodnik: »Vaše ime Ivan Ivič?«
Tožene: »Da.«
Sodnik: »Oženjen?«
Tožene: »Da.«
Sodnik: »Sojen?«
Tožene: »Ne.«
Sodnik: »Rojen?«
Tožene: »Da!«

»Tvoja žena ni ravno lepa.«
»Vem.«
»Pa zakaj si jo potem vzel?«
»Imela je okrog pol milijona olajševalnih okolnosti...«

Reorganizacija kmetijskega kredita

Kmetijsko ministarstvo je predpisalo na podlagi odobritve ministrskega sveta na podlagi čl. 75 zakona o Privilegiranih agrarnih banki uredbo o prilagoditvi zakona o kmetijskem kreditu zakona o priv. agrarni banki itd. ter razdelitvi države na nova upravna področja.

Na mesto dosedanjih oblastnih zadrug, katerih teritorij je bil enak teritoriju prejšnjih oblasti itd., bodo osnovane banovinske zadruge. Uredba računa s petimi banovinskimi zadrugami: donavska, moravska, zetska, drinska in primorska banovina. Na mesto dosedanjega ravnanstva za kmetijski kredit se bo osnovala Državna zveza zadrug za kmetijski kredit. Ta zveza bo dobivala od kmetijskega ministarstva na dotacijo denar iz Fonda za dividende delnic Privilegirane agrarne banke, ki so v poslasti države ali razredne loterije v smislu § 7. zakona z dne 5. decembra 1931. Podrobnosti pa v odredbah glede tega fonda, odnosno dotacij, bo predpisalo kmetijsko ministarstvo v sporazumu s finančnim ministrom s posebnim pravilnikom.

Nadalje določa uredba, da bo v svrhu ustanovitve fonda za podporo zadrugam za kmetijski kredit Privilegirana agrarna banka predala tej drž. zvezi zadrug za kmetijski kredit maso Osrednje državne posojilnice v likvidaciji.

Borza

Dne 26. januarja.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali neizpremenjeni tečaji Curiha, Pariza in Trsta. Popustil je edino London, dočim so ostale devize narasle.

Na ljubljanski borzi je notiral v zasebnem kliringu avstrijski šiling 9,2—9,30, na zagrebški pa 9,075—9,175, zaključenih je bilo 30.000 šilingov po 9,125. Grški boni so narasli na 85,50—86,50.

Ljubljana. Amsterdam 2301,51—2312,87, Berlin 1360,41—1371,21, Bruselj 795,24—799,18, Curih 1108,35—1113,85, London 194,14—195,74, New York 5705,47—5733,73, Pariz 223,52—224,64, Praga 169,45 do 170,31, Trst 292,35—294,75.

Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 52.284 Din.

Curih. Pariz 20,1775, London 17,53, New York 517, Bruselj 71,80, Milan 26,44, Madrid 42,35, Amsterdam 207,70, Berlin 123, Dunaj 59,80, Stockholm 90,10, Oslo 87,90, Kopenhagen 88, Sofija 3,75, Praga 15,29, Varšava 57,80, Atene 2,90, Carigrad 2,49, Bukarešta 3,085.

Vrednostni papirji

Položaj na efektivnih borzah je bil nemiren. Na zagrebški borzi je prevladovala v splošnem slaba tendenca in so bili tečajni nižji, podobno je bilo tudi na belgijski borzi, kjer se je pa učvrstilo 7% Blerovo posojilo. Promet je bil na zagrebški borzi znanen in je znašal: vojna škoda 1300 kom., 7% inv. pos. 100.000, 8% Bler. pos. 6000 dol. in 7% Bler. pos. 7000 dol. Nadalje je bilo zaključeno še 20 kom. delnic Priv. agrarne banke.

Ljubljana. 7% inv. pos. 45—48, vojna škoda 212 den., 8% Bler. pos. 40—40,50, 7% Bler. pos. 36—37, Trboveljska 175 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 45—48 (47), agrarni 24—26, vojna škoda 209—213 (212, 220), 2. 207—209 (205, 212), 3. 205—209 (205, 209), 6% begl. obv. 32,25—33, 8% Bler. pos. 40—40,50 (40, 40,50), 7% Bler. pos. 36,75—37 (36,75, 37), 7% pos. DHB 42—45. — Delnice: Narodna banka 3800—4100, Priv. agr. banka 223—225 (222), Nar. šum. 24—26, Guttman 80 bl., Sečerana Osjek 150 bl., Impeks 50—55, Isia 20 bl., Trboveljska 160 do 175.

Belgrad. Delnice: Narodna banka 3950 do 4100 (4000), Priv. agr. banka 223—225. — Drž. papirji: agrarni 24,50—26, vojna škoda 210 do 212 (212), 2. 208—211 (211, 210), 6% begl. obv. 32,50—32,75 (33, 32,50), 8% Bler. pos. 39,50—41, 7% Bler. pos. 37,75—39 (38, 37,75), 7% pos. DHB 43 den.

Dunaj. Dom. sav. jadr. 68,85, Mundus 52, Alp. pine 12,70, Trboveljska 19,50, Leykam 1,10.

Žitni trg

VELIK DVIG CEN PŠENICI IN MOKI

Danes smo doživeli ponoven znaten dvig cen pšenice in moka, ki je naravnost rekorden. Danes je bila zaključena pšenica v Banstu po 235, prekmurska pa po 245 vse franko nakladalna postaja. Ponudbe ni in vse računa s stalno čvrsto tendenco. Govori se splošno, da nam je računati tudi v bodoče s stalno visokimi, mogoče še višjimi cenami. Minom primanjkuje blaga in drug za drugim ustavljajo prodajo. Danes stane moka že 305—385. Koruza je zaenkrat ostala v ceni neizpremenjena, ker ni kupčije. Zaradi snega ni dovozov in spekulacija takna.

Danes ni mogoče uvažati blaga, za nas pa bi uvoz gotovo konveniral, ker pride Manitoba pšenica franko Ljubljana na približno 160, dočim nam je z domačim blagom računati na ceno okoli 260.

Na ljubljanski borzi so danes narasle cene pšenice za 12,50 Din pri 100 kg, moka pa za 5 Din pri 100 kg, dočim je koroza ostala v ceni neizpremenjena.

Ljubljana. Pšenica: bč. 76 kg ml. tar. 277,50 do 280, bč. 77 kg 285—287,50, koroza časa primerno suha ml. tar. 120—122,50, za februar 125—127,50, moka Og bč. ml. tar. 415—420, ban. 425—430.

Novi Sad. Pšenica: bč. okol. Novi Sad, sred. in gor. bč. 225—230, bč. okol. Sombor 222,5—227,5.

Sport

Mednarodne smuške tekme v Bohinju

Da dobimo podrobnejšo sliko moči posameznih reprezentanc, naj služijo sledeči podatki:

Čehoslovak Barton (Sm. Kl. Visoke) je sijajen tekač na kratke in tudi dolge proge in eden najboljših srednjeevropskih reprezentantov v kombinaciji. Barton je državni prvak Poljske za leto 1931. Na olimpijadi se je plasiral v kombinaciji na 6. mestu in tako dobil olimpijsko medaljo. Za famoznim Grötumsbratenom je ostal samo 49 točk. V skokih se je na olimpijadi plasiral na 21. mestu, v teku na 18 km pa na 16. mesto.

Šimunek (Slavija) je naš državni prvak za leto 1930, ki ga dišijo enake dobre lastnosti v teku kot v skokih. Na olimpijadi v Lake Placidu se je porinil v kombinaciji na zavidljivo 8. mesto za 20 točk slabši kot Barton; v skokih je bil 23.

Cifka Jan, je član smučarskega kluba v Vihorlatu, ki je znan kot redni zmagovalac na skafetah. Cifka je velik talent in je prošlo nedeljo porazil v Novem svetu na 18 km celo Bartona za skoro 4 minute. Tudi Cifka je olimpijec in se je plasiral v kombinaciji na 11. mesto, v skokih na 24. mesto in v teku na 18 km na 23. mesto.

Zastopniki Poljske: Na čelu naš stari znanec, simpatični Bronek Czech, ali kakor ga Krojani kratko nazivajo »naš Bronek«. On je najpopularnejši in najuspešnejši tekmovalac Poljske. Sodeloval je že na dveh olimpijadah v St. Moritzu in v Lake Placidu. V St. Moritzu je zadivil s svojimi 65 m skoki. Czech je bil že leta 1928 državni prvak Poljske. V Ameriki se je v kombinaciji plasiral takoj za Bartonom na 7. mesto, v skokih pa celo na 12. mesto, v teku pa na 19. mesto.

Maruszars Stanislaw je državni prvak Poljske za leto 1932; udeležil se je tudi zadnje olimpijade in se plasiral na 19. mesto.

Berych V. je laneški zmagovalac pri poljskem državnem prvenstvu v teku na 18 km v teku na 50 km.

Ravnatoko predstavljajo tudi poljski udeleženci brat Maruszars, Skupien, odlični srednjeevropski ratred.

Nemški udeleženci bohinjskih tekem so nam v splošnem že znani, od lanskih tekem v Kranjski gori. Po ranglisti za tek fungira Bogner na drugem in Leopold na tretjem mestu. Bogner ima dobro norveško šolo, ker je prebival poslovno več kot eno leto v Oslo. Simpatični Leopold je v teku na kratke proge gotovo najmarkantnejša osebnost, saj je znano, da je bil na FIS-tekma v Oberhofu najboljši Srednjeevropejec.

Marx je prvak Nemčije na 50 km v letih 1932 in 1933; je odlični tekmovalac in sijajni taktik.

Postava avstrijskega moštvana momentano še ni znana, ravno tako ne bo garske delegacije. Pripravljeni pa smo, da bodo tudi oni poslali svoje najodličnejše reprezentante.

Končno še ne smemo pozabiti našega milega Kongsberžana Gutormsena, ki nam bo s svojimi skoki kot tudi tekem pokazal svoje odlične zmoglosti. Ima prvenstvo Čehoslovaške 1930 in prvenstvo Kongsberškega okrožja.

Faziia Ilirije in Primorja padla v vodo

Predsedničim eta imela naša vodilna kluba Ilirija in Primorje svoja občna zbora, katerih namen je bil v prvi vrsti združitev obeh klubov v eno močno edinicu, ki bi dostojno reprezentirala naš slovenski sport, in da bi se končno vendar ublažila, če že ne popolnoma odpravila ta, do skrajnosti sovražna nasprotstva. Toda zamisel se ni posrečila. Ilirija je predlog svoje uprave za združitev s 108 proti 20 glasovi odklonila. Predsednik Primorja je poročal svojemu članstvu v zadevi fuzije z Ilirijo, o potrebi združitve itd., kar je članstvo z zadovoljstvom vzelo na znanje. S sklepom se je pa počakalo vse dotlej, dokler se ni zvedelo za izid obč. zbora Ilirije. Ker je bil ta negativen, na primorjanskem občnem zboru sploh ni prišlo do glasovanja v tej zadevi.

Predsednik in nekateri drugi člani uprave SK Ilirije so po izidu glasovanja odstopili. Ilirija ima 15. febr. izredni občni zbor. Primorje ga bo pa v par dneh nadaljevalo. Zaenkrat ostane torej vse pri starem. Vsekakor se pa na slavar še povrne.

bč. potiska 227,5—232,5, ban. juž. in gor. 222,5 do 227,5. Oves: bč., sred. 100—102,5. Moka: bč., ban. Og 355—365, št. 2 330—345, št. 5 310—320, št. 6 270—280, št. 7 195—205, št. 8 95—100. Ostalo neizpremenjeno. Tendence za pšenico in moko čvrsta. Promet: 38 vagonov.

Proti gripi

se doseže dober uspeh s Tegal tabletami. Če mnogi zdravniki z uradno potrjenimi uverenji potrjujejo učinkovito delovanje Tegal tablet, potem lahko tudi vi z zaupanjem kupujete to zdravilo. Tegal tablete se dobe v vseh lekarnah. Odohr. od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 1437 od 5. II. 1932

Hockey na ledu

Kralj borbenega sporta

Hockey na ledu je danes ona panoga borbenega sporta, ki je trenutno od vseh najbolj popularna. Zanimanje sportnega občinstva za to igro narašča širom Evrope v toliki meri, da je postal hockey na mah sport naših mas. Že značaj igre je tako privlačen, da imenujejo ta, takozvani kanadski hockey, povsem upravičeno kralja vsega borbenega sporta.

Ilirija, matica slovenskega sporta, si je na dela nalogo, da sondira teren za razmah tega sporta v naši kraljevini. Ni se ustrašila ogromnih materialnih žrtv, ki so potrebni za ta podvig. Ilirija je uredila igrišče, odgovarjajoče vsem mednarodnim predpisom, ter opremila moštvo po svojih najboljših močeh. Igrišče bo obdano krog in krog z odbojno steno, ki bo onemogočila številne in nepotrebne aute, ter pripomogla do pravega razmaha itak že peklenskega tempa.

Prvi protivnik Ilirije bo v letošnji tekmi moštvo Vihorlat-Sportvereina, ki je lanske sezone odneslo po ostri borbi tesno zmago 4:2. Pu-dariti pa moramo, da razpolagajo gostje le-to z neprimerno močnejšo garnituro, ki je uklonila nedavno celo renomirani KAC, ki je kot prvi demonstriral ljubljanski publiki pravi kanadski hockey, porazivši Ilirijo z rezultatom 14:0. Ugodno pa bo iznenadila tudi Ilirija, ki ima letos za seboj sistematičen, tehničen in kondicijski trening.

Tekma se vrši v nedeljo, dne 29. t. m. na sportnem drsišču Ilirije pod Čekinovim gradom ob 10.30. Vstopnina bo iz propagandnih ozir-rov minimalna. Opozarjamo naše sportno občinstvo, da ne zamudi izredne prilike prvostopenjskega sportnega užitka, kajti sprčo naših klimatičnih razmer ni računali z daljšo sezono tekem v hockeyu na ledu.

★

Smuški odsek SPD Zagorje priredi v nedeljo dne 29. t. m. klubsko smuško tekmo in tekmo juniorjev, naraščaja in deca. Start ob 8 zjutraj. Prijavitelj se je do sobote 28. t. m. pri predsedniku g. Lavoslavu Mrnuhu. Popoldne pa priredi sankaske tekme na progi Sv. Urh—Zagorje. Prijavitelj se je pol ure pred startom. Start je ob pol 15.

Sabljaška sekcija SK Ilirija. Opozarja se ponovno članstvo, da se vršijo treninji v:

začetniškem tečaju: ponedeljek in petek od pol 19 do pol 20, srede od 19 do pol 21;

nadaljevalnem tečaju: ponedeljek in petek od pol 20 do pol 22, ter srede od pol 21 do 22.

Treninji, ki so strogo obvezni, se pričnajo točno ob zgoraj označenih urah, vsled česar morajo biti vsi borilci 5 minut pred početkom že preoblečeni. — Tajnik.

Vremensko poročilo

JZSS z dne 26. jan. 1933.

Kranjska gora, Rateče, Planica. Temp. —10, barometer se dviga, drobno mede.

Bistrica. Temp. —8, drobno mede, 10—20 cm snega na staro podlago.

Bled. Temp. —10, drobno mede, 3—30 cm snega na staro podlago, smuka dobra.

Kočevje. Temp. —8, na staro podlago snega 3—34 cm, smuka dobra.

Slatno-Planica. Temp. —9, 50 cm snega, smuka idealna, izgledi za nedeljo prav dobri, izgledi za smuške ture dobri.

Rakek. Temp. —8, snega 20—40 cm, oblačno, sneg suh prišči, izgledi za nedeljo odlični.

Koča na Planini. Temp. —8, oblačno, sneži od severa, snega na stari podlagi pol metra, smuka idealna, izgledi za nedeljo dobri.

Logatec. Temp. —12, veter burja na podlagi 20 cm snega, sneg suh prišči, smuka idealna, skakalnice uporabne, izgledi za nedeljo dobri.

Slovenjgradec. Temp. —14, oblačno, brezvetrovno, snega na stari podlagi 20—25 cm, sneg suh prišči, smuka idealna, izgledi za nedeljo krasni, tereni v vseh legah.

Višnja gora. Temp. —12, sneži, veter severozapad, snega 25 cm, sneg suh prišči, smuka idealna, izgledi za nedeljo najugodnejši.

Pohorje. Temp. —8, drobno mede, 50 cm prišča. Begunje pri Cerklju. Temp. —10, sneži, veter vzhod, snega na podlagi 10—20 cm, sneg suh prišči, smuka idealna, izgledi za nedeljo odlični.

Koča na Krvaven. Snega 20 cm na stari podlagi, po robovih spihano, v zatišju smuka idealna.

Lovrenčič: Ljubljanski: Iz založništva Jugoslovanske knjižnice v Ljubljani: Deklica z Publiem in Hissala, povest, broš. 28 Din. — Pierre L'Ermite: Kako sem ubila odprtimi očmi, povest, broš. 30 Din. — Bigger: Kitajska papiga, povest, svojo otroka, povest, broš. 35 Din. — Verne Jules: 20.000 milj pod morjem, povest, broš. 32 Din. — Verne Jules: 20.000 milj pod morjem, povest, broš. 28 Din.

P. C. Wren:

Lepi Mihael

Drugo poglavje.
„Blue Water“ izgine.

In nekega jesenskega večera je nastopil v našem življenju nenadoma popoln in neprečakovan preokret. Dejanje ene same osebe je spremenilo življenje nas vseh in imelo za posledico bol, pregnanstvo in smrt.

Tistega usodnega jesenskega večera smo skupno sedeli po večerji v velikem salonu v Brandon Abbasu; kakor se je kasneje izkazalo, smo bili tedaj zadnjikrat vsi skupaj. Navzoči so bili: teta Patricia, kaplan, Klavdija, Izabela, Mihael, Digby, Avgust Brandon in jaz.

Teta Patricia je velela Klavdiji, naj bi pela, toda ta mlada dama se je izgovarjala s hripavostjo in da se ne počuti dobro. Resnično je bila bleda in videti zamišljena in v skrbeh; in tedaj sem se vprašal, ali niso dolgov radi bridgea ali nepoplačani krojaški računi vzrok njene tajne otožnosti.

Izabela, ki je hotela biti vedno prijazna in uslužna, je sedla h klavirju. Poslušali smo njen sladki glas, teta Patricia je pela, kaplan se je zamisljeno smehljaj, Klavdija je očito z namršnim čelom razmišljala nekaj nerazrešljivega, Avgust se je igračkaj s cigareto, ki si je ni upal prižgati, Digby je prebiral neko ilustracijo in Mihael je včasih pogledoval Klavdijo. Slednjič je Izabela vstala in zaprla klavir.

»Kako bi bilo z igro na biljardu?« je predlagal Avgust; še preden je kdo odgovoril, je dejala Klavdija: »Oh, teta, pusti nam, da malo občudujemo „Blue Water“. jaz ga že nekaj let nisem videla.«

»Res, teta, dovoli, da se ga pogledamo,« je prosil

Mihael, dočim je kaplan privolil in se takoj ponudil, da gre ponj, ako lady Brandon dovoli.

Samo on in teta Patricia (pa seveda tudi sir Hector) so poznali zelo tajno skrivališče dragulja. Mislim, da se tudi najpretkanejšemu vlomilec ne bi bilo posrečilo, da bi ga našel, četudi bi mu dali za to priložnost. Mihael, Digby in jaz smo si nekoč prizadevali — z vednostjo in dovoljenjem tete — več ur s tem, da bi našli skrivališče — toda brez najmanjšega uspeha. Posebno Mihael je bil kar obseden od želje, da bi ga našel...

Teta Patricia je takoj privolila in kaplan je odšel. »Koliko je vreden „Blue Water“, teta Patricia?« je vprašala Klavdija.

»To zavisi od osebe,« je odvrnila teta.

»No — koliko bi dal na primer draguljar zanj?«

»Približno polovico zneska, ki bi ga sam dobil potem.«

»In koliko, misliš, bi to bilo?«

»Ne vem, Klavdija. Ako bi bil kak ameriški milijonar zateleban vanj, bi skušal zvedeti najnižjo ceno, ki bi bila ob tej priliki možna,« se je glasil odgovor.

»Kaj bi ti zahtevala zanj, če bi ga hotela prodati?« je vtrajala Klavdija.

»Ne nameravam ga prodati,« je odgovorila teta Patricia s takim glasom, da bi sedaj moral končati vsak pogovor o tej stvari. Prav ta dan je bila dobila pismo od soproga, v katerem je naznanjal svojo skorajšnjo vrnitev iz Indije, česar očividno ni bila vesela.

»Nekoč sem slišal, da so ponujali stricu Hectorju trideset tisoč funtov zanj,« je dejal Avgust.

»Tako?« je menila teta Patricia; ta hip se je povrnil kaplan, ki je prinesel safir na beli žametasti blazinici pod stekleno polkroglo. Postavil ga je na mizo pod veliki lestenez z mnogimi električnimi žarnicami.

Tam je torej ležal in njegovo nedoumno, modro svetlikanje nas je omamilo.

»Krasen je,« je vzklila Izabela, in vprašal sem se, kolikokrat že je dragulj povzročil takšne besede.

»Oh, naj ga poljubim,« je vzklila Klavdija in kaplan je z eno roko dvignil pokrivalo, z drugo pa izročil safir teti Patricia, ki ga je pregledovala, kakor da ga ne bi bila že tisočkrat opazovala. Držala ga je proti luči in gledala skozenj. Nato ga je dala Klavdiji, ki ga je božala.

Tako je šel od enega do drugega, Avgust je bil vrgel kvišku in zamrmral, ko ga je zopet ujel: »Trideset tisoč funtov za košček stekla.«

Ko je bila vrsta na Mihaela, je kazal, ko da ga noče dati naprej. Tehtal ga je, drgnil in presojal — bolj, ko bi to storil kak draguljar in ne občudovalec njegove lepote.

Slednjič ga je položil kaplan zopet na blazinico in poveznil čeznjo pokrov.

Sedeli in stali smo nekaj minut okrog, medtem ko je pripovedoval kaplan nekaj o indijskih radžih in njih čudovitih dednih in zgodovinskih draguljih.

Jaz sem stal tik ob mizi, se sklanjal nad kamnom in se zopet vtipljal v njegovi brezdanji globini.

Avgust je ponovil svoj prejšnji predlog: »Kaj menite k igri biljarda?« — tedaj je nenadoma ugasnila električna luč in nahajali smo se v popolni temi.

»Kaj pa je zopet s Fergussonom?« je rekel Digby in s tem menil našega šoferja, ki je bil tudi odgovoren za našo elektrarno.

»Čez kako minuto bo že zopet luč,« je dejala teta Patricia, »in če ne, nam prinese Burdon sveče. Ostanite vsak na svojem mestu in ne hodite okrog, da česa ne prevrne!«

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglos Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglosih reklamnega značaja se računa enkolonska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglosov treba priložiti znamko.

Službodobne

Prodajalka

starejša moč, izurjena v prodaji porcelana in steklenic, se sprejme. Ponudbe pod »Izvežbana« št. 926 na upravo »Slovenca«.

Stanovanja

ODDAJO:

Stanovanje

dvo- in trisobno oddam takoj. Zeljarska ul. 11, Mirje. (č)

Ženska pomoč

pri gospodinjstvu — dobi brezplačno stanovanje sobe in kuhinje. Vprašati: Dunajska cesta 100. (č)

Opremljeno sobo

solčno, z elektriko in posebnim vhodom oddam takoj ali s 1. februarjem v Ilirski ulici 29/L. (s)

Opremljeno sobo

s prostim vhodom, snažno in svetlo, v središču mesta, se odda enemu ali dvema stalnima gospodom ali gospodičnima. Naslov pove uprava »Slov.« pod »Soba«. (s)

Opremljena soba

v krasni vili, blizu centra, prav mirno, elektrika, telefon, souporaba kopalnice — se odda zelo solidni stranki. Ponudbe pod »obojeestranski zanesljivo« št. 787 na upravo »Slovenca«. (s)

Denar

Vložne knjižice

kupite ali prodaste najbolje pri Komand. družbi M. JANKOLE, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6. II. Telefon 30-52. (d)

Čitajte in širite »Slovenca«!

Prodamo

Če avto svoj stari prodajaš ali motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanjši inšert!

Volna, svila, bombaž stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri trdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Črne suknje

najboljši nakup. — Anton Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana. (l)

Purane

in mlade kokoške, zaklane, pitane, očiščene, 10 kg 145 Din. Čist, garantirano lipov med — kante 30 kg 380 Din — franko pošta in železnica — razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (l)

GREŠITE MNOGO

Če ne čitate redno

SLOVENCA

[Pohištvo]

Spalnica

orehova (korenine), moderna, s tridelno omaro, po nizki ceni prodam. — Andlovic, Komenskega ul. 34. (s)

2 češnjevi spalnici

politirani, masivni, 10 komadov, prodam po Din 4800. Vižin Jože, mizarstvo, Škofja Loka, kolo-dvor. (s)

Obri

Oves in koruzo

kupite na cene pri trdki A. VOLK, LJUBLJANA Veletrovinna s štrom Resljeva cesta 24. (l)

KUPUJTE SLOVENEČ IN ZAHTEVAJTE GA POVSOD

Z malimi in velikimi oglasi v »Slovencu«!

Kdor išče slugo ali inkasanta, kdor hoče kaj vzeti v najem ali dati v najem, kupiti ali prodati, posoditi, zamenjati ali sprejeti koga v službo, najde vse, kar išče, s malimi in velikimi oglasi v »Slovencu«!

VI BOSTE

brez velikega razglabljanja pritrđili, da niti po dolgem iskanju ne morete dobiti boljšega sredstva za negovanje zob, kot je izvrstno

DIANA

francosko žganje.

Zadostuje, da vlijete nekoliko kapljic Diana francoskega žganja v kozarec vode, in že imate odlično sredstvo za izpiranje ust in grla, ki Vam bo varovalo zobe pred neugodnimi posledicami gnitja. S svojo vsebino alkohola in mentola služi to širom sveta poznano domače sredstvo kot močan in preizkušen antiseptikum.

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inšerate in dobite razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja povodom težke izgube, ki nas je doletela ob priliki smrti naše plemenite, srčno dobre, blagopokojne drage matere, tašče, babice, prababice, gospe

Emilije Laufer

se prav iskreno in srčno zahvaljujejo

žalujoči ostali.

Za neveste

volneno blago od 20 Din naprej, perilo in drugo blago po najnižjih cenah dobite v TRPINOVEB BAZARJU, Maribor, Vetrinjska ulica 15.

Oblastveno dovoljena razprodaja

vse vrste manufakturnega blaga izpod nabavne cene pri

Oblačilnici »Ilirija«
Mestni trg 17/1, Ljubljana

V globoki žalosti naznanjamo pretužno vest, da se je naša zlata hčerkica oziroma sestra

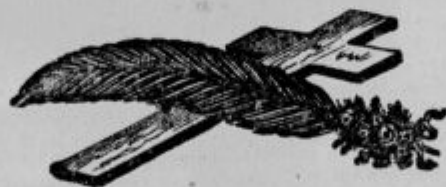
ADELA

učenka 4. razreda ljudske šole

dne 26. januarja ob pol 1 ponoči, po kratki, mučni bolezni, preselila med nebeške krilatce. Pogreb nepozabne ljubljence bo v soboto, dne 28. januarja ob 9 dopoldne iz javne bolnišnice v Celju na pokopališče k sv. Kancijanu v Zalcu.

Zalec, dne 26. januarja 1933.

Žalujoča rodbina Kveder.

Globoko potrđi javljamo tužno vest, da je naša preljuba mamica, sestra, tašča, stara mati, svakinja in teta, gospa

Matilda Majdič roj. Kotnik

danes ob 17 po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb predrage pokojnice bo v soboto 28. januarja ob 15.30 iz hiše žalosti na pokopališče v Kranju.

Maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi v Kranju.

Predrago in nepozabno pokojnico ohranimo v blagem spominu!

V Kranju, dne 26. januarja 1933.

Vinko, Demeter, Marica, Vera, Mira, Zora, Kornel Majdič, Saša Antonijevič, Zdenka Šilović, Ema Aranicki, Leja Lončarič, otroci. Ana Lenarčič, Ema Zadurowicz, Marija ud. Uffenheimer, sestre. Vera Majdič roj. Operman, sinaha. Milisav Antonijevič, brig. general, ing. Josip Šilović, dr. Fedor Aranicki, Josip Lončarič, zeti. Vinko, Vladko, Saša, Nadica, Nevenka, Jožek, Svetislav, Jožek, Marko, vnuki in vnukinje. Josip Lenarčič, Ludomir vitez Zadurowicz, svaka. Ing. Milan Lenarčič, Zora dr. Lovrenčičeva, nečak in nečakinja.

Brez posebnega obvestila.